

VIZIJA, KURIOJE DINGSTA KASDIENYBĖ

Kotryna Grigaitytė apie savo kūrybą, premijuotąjį rinkinį ir aplamai apie literatūrą

Kotryna Grigaitytė

Poetei Kotrynai Grigaitytei laimėjus „Draugo“ poezijos konkursą, kurio mecenatas yra prof. dr. K. Alminas, sveikindami autorę, dar ir užklauseme: — Kokiose nuotakose ir aplinkybėse pasirašė Jums premijuotasis rinkinys „Rudens sapnai“?

— Rašiau „Rudens sapnus“, kaip ir kiekvieną kūrinį, nes negalėjau nerašyti. Kūrybinės nuotakos yra labai įvairios, sudėtingos ir netikėtos. Tai savotiškas gaivus praradėjimas; nuostabi vizija, kurioj laikinai dingsta kasdienybė, tartum grįžta ano prastojo rojus palaima: vėl skleidžiasi Edeno sodo žiedai, mezgasi ir bręsta gyvenimo pilnatvės vaisius, nepalietas nei žalčio, nei žmogaus... Tai apytikris kūrybinis nuotakų rojus, kurio nesugebėčiau tiksliai apibūdinti.

Didžiausias mano kūrybos derlius būna vasaros pabaigoje — rudenėliui prasidėjus, kuriam priklauso ir premijuotasis kūrinys „Rudens sapnai“.

Esu labai dėkinga savo kūrybos bičiuliams, paskatinusiems mane konkurse dalyvauti. — Tai jau ketvirtoji Jūsų lyrikos knyga. Pernai išleidote ir savo novelių rinkinį „Veidu prie žemės“. Ar tai yra tik per eilę metų lyg savime pasirašiusi knyga, ar gal tai yra ženklas, kad prozoje žadate dažniau pasirodyti?

— Lietuvoj esu palikusi nemažai prozos. Jai esu atidavusi didesnę savo kūrybos dalį. Tai buvo mano dienos... Tremty, ypač Vokietijoje, neturėjau būtiniausių sąlygų atsieti ilgiam ar šaltiniam prozos kūriniai. Nors čia — Amerikoje irgi ne mano ir ne mūsų dienos, bet jaučiu, galėjanti didesnę kūrybos duoklę skirti ir prozai.

— Eiliuotoje kūryboje pažįstame Jus, kaip einančią beveik tradiciniu lietuviškos poezijos vidurio keliu. Vis dėlto pastarajame rinkinyje randame jau ir moderniosios braižo. Sakysite, kaip vertinate jaunesniųjų kartų labiau avangardinę mūsų poeziją?

— Manyčiau, kad kiekviena kūryba, kaip tokia, suprasta savo laiko dvasioj, yra visada moderni — taigi ir poezija. Tik šių laikų moderniausias jos kelias kartais suka ir pro eilavi-

mą, ir pro lyriką, ir aplamai pro pačią poeziją.

— Kokie autoriai yra Jums labiausiai prie širdies lietuvių ir kitų tautų literatūroje?

— Ištiesai nesu nei į vieną autorių įtikėjusi. Labiausiai man prie širdies: Dante, Goethe, M. Lermontov, L. Tolstoj, H. Sienkiewicz, Paul Claudel, Selma Lagerlof, Gabriela Mistral, Francois Mauriac ir jiems panašūs. Iš lietuvių literatūros? Atleiskite, dėl kolegiskų priežasčių šį kartą jų neišvardinsiu.

— Kada, įdomu, pradėjo formuotis Jūsų literatūrinis kelias? Dr. Vincas Kudirka juk yra Jūsų tikras dėdė. O gal ir šitai paskatino Jus pratęsti gimines literatūrinės tradicijas?

— Eiliuoti pradėjau ankstyboj vaikystėj; o eilėraščius kurti — gimnazijoje. Daug man padėjo tada lietuvių kalbos mokytojas, dabartinis prof. J. Brazaitis.

Dr. Vincas Kudirka neabejotinai turėjo ir turi man daug paskatinimo. Motinos pasakojimai apie savo brolių Daktarą, iškilmių metu giedamas Lietuvos Himnas telkdavosi sąmonėn iš pat vaikystės. Visu svoriu širdin įkrito šie dr. Vinco Kudirkos „Varpo“ žodžiai: „Tai skambink, Varpe, tegul gaudims tavo išilgai, skersai eina per Lietuvą... Gyvai jaučiu to „Varpo“ galią. Ir noriu bent žiogi-lio balseliu įsijungti į jo aidėjimą.“

— Ar visada tremtis kūrybi- ne prasme yra tik praeikimas, o gal kartais net palaima? Koks atsakymas būtų Jūsų pačios kūrybos atžvilgiu?

— Sakysčiau, kad tremtis yra nei praeikimas, nei palaima. Tremtis yra tragedija, kurioj galima nepalūžti, jei kursim ir kūrybos našume (kūrėjai ir visuomenė) vieningai bei ryžtingai bendradarbiausim. Tai dabarties mūsų tautos brangiausias kapitalas, kuriuo gyvens mūsų kartų kartos.

Tremtis mano atžvilgiu? Rašytojai, turinčiai šeimą, pirmiausia tenka jai pasišvesti; dirbant dar už šeimos ribų, nebūtų laiko motinos, žmonos, rašytojos pilnam pašaukimui. Ačiū Dievui, mano šeima nuosirdžiai tai įvertino, atsaky-

A. Mončys

dama daug ko, kas matoma prabangioj šio krašto vitrinioj.

— Ko galima laukti iš Jūsų plunksnos artimiausioje ir tolimesnėje ateityje?

— Poezijos ir prozos žanruose turiu nemažai išbaigtų menų. Stengsiuos neapvilti tų, kurie myli, skatina ir ugdo mūsų kūrybą. Premijų organizatoriai, ypač mecenatai ir pašventę knygų leidėjai, uolūs skaitytojai yra šių dienų pavaldingi knygnešiai. Daug ir nuo jų priklausys, ką ir kiek galėsiu viešomam pateikti artimiausioj ir tolimesnėj ateityj.

— Kokiais jausmais sutikote žinią apie savo laimėjimą?

— Sausio 20 d., prieš 12 val. dienos metu, rašyt. Antanas Vaičiulaitis, Maironinių Metų poezijos konkurso pirmininkas, pranešė, kad mano „Rudens sapnai“ laimėjo premiją... Už-

ANTANAS LIUTKUS, Prancūzija

ŠIAURIETIŠKAS LIETUVIS PARYŽIUJE

Skulptoriaus Antano Mončio kūrybiniai laimėjimai

Šiandien Antanas Mončys yra vienas iš plačiausiai žinomų lietuvių skulptorių. Mončys gyvena ir kuria Paryžiuje, pasauliniame meno centre, kur jis ir buvo meno kritikų pastebėtas ir pripažintas. Jo skulptūrų vertė diena iš dienos kyla. O jo prigimtas talentas, darbštumas ir energija nuolat veržiasi į naujas temas ir formas. Tai yra tikrai nepailstantis naujų skulptūros kelių ir formų ieškotojas.

Dėmesys kompozicijai ir visumai

Mončiui skulptūroje svarbiausia rolė vaidina forma. Jam nesvarbu, ar ta forma yra abstrakti ar neabstrakti. Tačiau jam labai svarbi formų kompozicija. Mončys kreipia ypatingą dėmesį į tai, kad detalės nedominuotų visumos. Is-toriniu atžvilgiu egiptiečių ar romaninė skulptūra buvo tikslesnė negu vėlyvesnė, kuri pradėjo įsivesti detales, arba modernioji, kuri kartais primena tik molio drabstymus. Pati forma Mončiui turi turėti savo pradžią ir užbaigą — reiškia, turi būti išlaikyta savo visu-moje. Tas pats principas liečia ir skulptūros tuštumas bei sky-les, kurios pas Mončį turi taipgi savo formas bei kompozici-nius išdėstymus. Visa tai skulp-tūroje labai reikšminga.

Nemažesnės reikšmės Mon-čys skiria taipgi pačiai medžiagai, kurioje kuriama skulptūra. Yra siužetų, kuriems ir pildyti ir atitinkamai minčiai išreikšti turi būti parenkama irgi atitin-kama medžiaga. Pvz. jo „Vel-nias“ yra iš bronzos. O tas pats siužetas visai netiks akmeniui ar medžiui.

Medžiaga ir idėja

Kiekviena medžiaga turi sa-vo ypatingą charakterį, kurį reikia suprasti ir pritaikyti prie siužeto. Pvz. granite negalime kalti visokių smailių iškyšulių, kuriuos galima tačiau išgauti iš vario. Nors praktiškai tas

A. MONČYS

RITMAI

plūdo gilus džiaugsmas. Vyro ir sūnaus tuo tarpu nebuvo namie. Dukrelė negalėjo grįžti iš kolegijos. Tą dieną pietums laukė vienos šeimos. Seniai matėmės, ypač buvo įdomu pa-matyti jų vieny metų sūnelį, vos pradėjusį pirmuosius žingsnius. Vėliau paaiškėjo, kad atvyks dar vienas svetys. Šeima ir sve-čiai nežinojo apie mano daly-vavimą konkurse. Galvojau, kaip čia geriau saviems ir

svečiams tą nepaprastą naujie-ną pranešti.

Grįžo vyras ir sūnus. Atvy-ko mieli svečiai. Ir naujiena ne-trukus paaiškėjo, — baigė sa-vuosius atsakus Laureatė. Nors ir paaiškėjusi naujiena, tačiau čikagiečiams vis dėlto bus Nau-jiena, kai kovo mėn. 24 d. pre-mijų įteikimo vakare šiemet re-gėsimė net du — romano ir po-ezijos — laureatus ir jau at-spausdintas jų knygas.

rpt.

Kertinė Parastė

LIGA IR VAISTAI

(Ne vieną kartą šioje vietoje buvo pasakyti geri žodžiai mūsų lietuviškojo, ypač akademi-nio jaunimo adresu. Po to vis tekdavo nugirsti ir kitokių kal-bų, sakančių, kad viskas neat-rodė taip optimistiškai, kad komplimentai, skiriami visu-mai, priklauso tik mažam jau-nimo procentui. Todėl šį kartą čia ir spausdiname šia tema kiek šaltesnį ir kritiškesnį pa-sisakymą, atėjusį iš paties akademinio jaunimo. Red.)

Apsiblausęs tremties jauni-mas sirguliuoja (išskyrus, gal būt, nedidelį skaičių partiza-niškų užsispyrėlių) labai pa-vojinga apatijos mieglige. Niūniuojant nuobodžią kasdien-inės rutinos lopsnį, moder-nus gyvenimas nuslopiną veik-liausias mūsų ypatybes ir svai-gina poilsiaujančias mūsų smegenis ramiau, nesimainan-čiu šnarėjimu.

Čia ir slypi visa mūsų jau-nimo nutautėjimo, gal geriau apsilėidimo, priežastis. Mes esame virtę tik pasakėčios avių pulku, besiblaškančiu tuš-čių ir vienadienių polinkių ver-petuose. Vyresnioji karta daž-nai mus kaltina lietuvių kal-bos užmiršimu, o mes, vietoj rimto susirūpinimo, problema lengvai išsprendžiam, atsikirs-dami, kad, girdi, tėvai mus niekad ant kelių nepasodino, niekadados apie Kęstutį ir Vy-tautą nepapasakojo. Gerai, gal tada jie ir buvo kalti, betgi dabar, kada jau mes patys pa-kankamai esame subrędę kie-tam studijų suolui, vargu ar ta tėviškoji rankelė gali būti kalta ir viską lemianti. Man atrodo, kad vaistai ir daktaro adresas mums yra gerai žino-mi. Tai ko gi mes atidedam tokį pravartų vizitą; vos de-šimtis studentų rūpestingai lanko Chicagos Pedagoginį Lituanistikos Institutą.

Labai paprastai — mūsų są-žinių dar nekamuoja plintanti apsilėidimo liga, ir tol mes vizitą atidėsime, kol bus jau per vėlu: visai atrofuojus pas-kutinis individualizmo ramuo, o suledėjusius mūsų sąnarius galutinai sutirpins tik kaitri iškylą saulė arba pamišęs tvis-to gvojimas.

Mes nekalbame lietuviškai, nes tingime rodyti bent ma-žiausias pastangas šiam svar-biam tikslui, teisindami savo elgesį neva modernizmo, kos-mopolitizmo sąjūdžių argumen-tais. Bet žvarbią teisybę pasa-kius, mus jau erzina bet koks darbas kilnesnio idealo reika-lui. Ir taip iš mūsų studentų

daugumos auga ne tik blogi lietuviai, bet ir menki ameri-kiečiai. Man dar neteko sutik-ti lietuvių studento, tobulai valdančio anglų kalbą. Atrodo, kad jaunimo apatija ir kitur tūtinėja; nesidomi jis nei pa-čios Amerikos geresne litera-tūra, nei muzika, nei menu. Nors ir supažindintas mokyk-lose su iškilesnėmis knygomis, mūsų jaunimas greitai vėl di-džia dalimi grįžta prie televi-zijos ekrano ir best - sellerių skaitymo.

Mūsų studentijai verkiant reikia vaistų, stiprių vaistų, ir greit jų reikia. O šie vaistai būtų kaip tik nuodugnėnis su-sipažinimas su visais plačiai-siais kultūros reiškiniais: mu-zika, menu ir literatūra. Bet reikalingos jau adatos, nes dauguma dabartinių lietuviš-ko jaunimo organizacijų, žvel-giant į jų šiandieninę būklę, sunkiai ryžtasi radikalesniam užmojui. Tapę grynai sociali-nėmis karuselėmis, jos patrau-kia narius tik bičiuliavimosi siurbliu, ir jų veikimas dažnai nepasieks šokių salės ribų. Jeigu dar kartais organizacijų ir būna paruoštas koks nors minėjimas arba koncertas, jį sužlugdo tai reklamos stoka, tai prasičikiškas prisistatymas visuomenei, tai mažas besido-minčių skaičius. Deja, netrūks-ta reklamų srovės nei rengia-moms puotoms, nei triukšmin-giems mugiškiems sulėkimams. Ir čia jau susigrūda pilnutė-lės salės susipratusių, apsišvie-tusio jaunimo. Ir lyg stebuk-las pilkumos grandinėn įsiter-pė visai kitu lygiu ir visai ki-tomis dimensijomis praėjusio savaigtalio Daukšos minėji-mas, ruoštas Pedagoginio Li-tuanistikos Instituto studentų. Dieve, duok, kad tai būtų re-nesanso pradžia.

Konkrečiai siūloma:

- 1) kad dabartinės studentų organizacijos nedelsdamos pa-gyvintų kultūrinę veiklą aka-demijs, minėjimais, koncer-tais, literatūros vakarais;
- 2) kad studentų organizaci-jų veiklėjį nariai pasižymėtų ne kokių Naujų Metų išvaka-rių linksmumu arba puikiu tuščios statinės dugneliu, bet reikštųsi talkinimu taipgi visai lietuviškai ir nelietuviškai spaudai, supažindinant skaity-toją su lietuvių ir kitų tautų kultūriniais pulsavimais;
- 3) kad atsirastų studentuose meno mėgėjų sambūriai (jau-nų rašytojų, tapytojų, artistų, muzikų ir t. t.), užtikrinan-

(Nukelta į 2 psl.)

plonybes galima būtų kartais ir atlikti, bet dėl medžiagos tra-pumo smailumuose, šitai atro-dytų nerimta ir nepastovu. Iš kitos pusės, medžiagoje pats iš-pildymas turi būti atliktas lais-vai, kad galima būtų išreikšti savo idėją be jokių techniškių kliūčių.

Visa tai yra pilnai išspręsta Mončio skulptūroje. Jo kūry-boje yra akivaizdus jam rūpima architektūrinė konstrukcija ir psichologinė skulptūros koncepcija. Nors kai kurie jo sukurti dalykai ir neturi įprasto žmo-giško pavidalo, visgi juose pa-silieka ir atkurtasis tam tikras

psichologinis momentas. Ta prasme Mončio skulptūra visuomet pasilieka žmogišką, nors iš pirmo žvilgsnio šitai gali bū-ti ir nepastebėta.

Šiaurietiškas lietuvis

Šiaurės tautos, kurių tarpe ir lietuvių (išskyrus liaudies re-ligines skulptūras), nėra tur-tingos skulptūrinėmis tradicijom, nėra skulptūros raidos, kurią turėjo graikai, italai, prancūzai, vokiečiai. Bet nežiūrint to, Mon-čio skulptūroje jaučiasi lietu-vio — šiauriečio dvasia: ramu-mas, tvirtumas, stabiliskumas.

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIAURIEŠKAS LIETUVIS PARYŽIUJE

(Atkelta iš 1 psl.)

Visi kritikai iš jo darbų jaučia ir nustato, kad jis yra iš šiaurės.

A. Mončys labai mėgsta muziką. Ypač Bachą, kuris jam teikia tikro įkvėpimo. Simfonijų garsai pavirsta formomis, ir jų ritmas sudaro tam tikrą skulptūrinę ekspresiją, kuri po skulptoriaus kalto įgyja materialines formas, pilnai atitinkančias šio laiko dvasias.

Prancūzai apie Mončį

Prancūzijos ir Paryžiaus žinomaisi kritikai apie Mončį yra pareiškę geriausių atsiliepimų.

Jean Bouret rašo: "Panašus į katedrų skulptorius yra Mončys, savo kūryboje ieško pusiausvyros tarp plastikos ir emocijos. Jis vėl atidengė didelę skulptūros ritmą. Tarp visų jaunų "Paryžiaus mokyklų" (de l'École de Paris) skulptorių, Mončys, be abejonių, yra tas, prieš kurį atsidero triumfalinis kelias".

Jacques Delpeyron išleistoje monografijoje apie mūsų skulptorių sako: "Mončys, tapęs paryžiečiu, sugebėjo nepasiduoti jokiam įtakai ir nuolat tobulėti. Jo kūryboje nėra nieko konfidencialaus. Jo skulptūros figūra yra užkarijama erdvės vieta. Visur jaučiasi nepaprasta kūrybinė galia. Jis kiekiausiame granite, vis ar pliene yra išreiškęs meilę ir skausmą, aistrą ir ilgesį, vargą ir šaltį. Jo kūryboje, lyg veidrodyje, atsispindi visų mūsų troškimai. Kiekvienam savo kūriniui Mončys suteikia slaptą energiją ir nepaprastą grožio spindulį".

Mončio parodos Monte Carle (jį globojo Monako princas Renier) proga, pasaulinio masto rašytojas Daniel Rops (Prancūzijos akademijos narys) rašė: "Aną Mončio iškaltos skulptūros, jų vertė ir moderniškas originalumas jau yra aukštai įvertinti. Jau gausūs muziejai ir privačios kolekcijos turi Mončį savo kolekcijose. Jis padarė naujas "Gargouilles" Metz katedrai, Laono bažnyčiai kryžius kelius, etc."

Jo darbus labai taigiai puikiai įvertino ir kitas žymus meno kritikas I. P. Crespelle.

O. I. C. Verots rašo: "Mončys yra poetas... jis priklauso tai Paryžiaus mokyklai, kuri veržiasi pusiausvyron tarp plastikos ir emocijos. Bet kokia medžiaga jam yra paklusni. Ir net švinas pasiduoda Mončio išraiškos tyrumui, kas suteikia skulptūrų visumai tokią išraiškos jėgą, prieš kurią niekas negali atsispirti ir likti abejingu".

LIGA IR VAISTAI

(Atkelta iš 1 psl.)

tys mūsų jaunų talentų kūrybinę brendimą.

Šių visų sričių jėgos trūkumas jau aiškiai pastebimas jau nimo periodinėje spaudoje, kur redakcijoms beveik neįmanoma surinkti net minimumo geresnės rūšies straipsnių. Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį ir į jaunimo teatrą, kurio, galima sakyti, visai nėra. Tai būtų nepalyginama proga lietuvių išeivijos kultūros vystymuisi ir puikus ugdymas ateities lietuviškosios šviesomenės, teatro gī visos tautinės kultūros sintezė, apimant ir meną, ir muziką, ir literatūrą.

Ir tik šito pasiekus, tik vėl atbūrus jaunatviškam kūrybos ir įkvėpimo ūpui jaunime, pagyvės ir visos lietuviškos išeivijos dvasia.

Margis Matulionis

Pasaulinės parodos metu Prūselyje, kritikų buvo pastebėta ten išstatyta Mončio skulptūra "Vaikas su cukrumi". Tai buvo labai moderniškos koncepcijos darbas, pilnas tobulo techniško išpildymo. Mončio darbuose visus stebina nuosirdumo polėkiai ir džiugina nuolatini atnaujinimas. Šitai yra charakteringa visiems autentiškiausiems menininkams.

Kada tik Mončys dalyvavo kurioje nors bendroje parodoje, jo darbai visuomet buvo kritikų pastebėti ir priskirti prie geriausių. Paryžiaus menininkų oficiozas "Arts", rašydamas apie nepriklausomųjų dailininkų "Salone" vykusią parodą, kurioje dalyvavo 4.000 dailininkų, vis dėlto iš jų išskyrė Mončį. Kai Mončys baigė kalti Laono bažnyčiai Kryžiaus kelius, Reimso laikraštis "Union", rašydamas apie pabaigtuves — savotišką parodą toje bažnyčioje, parašė:

"Tie Mončio darbo Kryžiaus keliai verti pamatyti, nes tai yra žymus naujos mokyklos pavizdinis darbas, kuris išlieka ilgai..." Ir toliau straipsny dar pažymima, kad Mončio moderniška skulptūra neveda jokios ezeizijos, kaip tai yra atsitikę Belgijos moderniose bažnyčiose, bet, priešingai, atitinka liturgijos reikalavimams ir patvirtina šventumo jausmą.

Mončys jau pažįstamas amerikiečiams

Prieš porą metų Mončio darbų kolekcionieriai — amerikiečiai Bostone buvo suruošę parodą. The Christian Science Monitor (June 16, 1961.) ir The Boston Herald (June 18, 1961) Dorothy Adlon parašė labai gerą tos parodos įvertinimą. Amerikietis Edward F. Rey, rašytojas, baigęs Princetono universitete literatūrą ir Harvarde meno istoriją, savo knygoje apie XX amž. skulptūrą Mončiumi paskyrė 4 puslapius su iliustracijom.

Daug Mončio darbų yra žymių asmenų kolekcijose Europoje ir Amerikoje. Iš žinomiausių A. Mončio darbų paminėtina "Žvejys" Soissono muziejuje, Metz katedros "gargauilles", Laono bažn. sv. Juozapas, Dievo motina ir Kryžiaus keliai, St. Gilles uosto aikštėje "Gaidys", "pranašaujas" žvejams gerą orą, Berniukas su cukrumi, Pelikanas, Velnias, Andre Gide, Kristus, Kinietė,

A. Mončys

Minia

Gilus Werner von Braun įžvelgimas į visatos mįslę

Dr. Werner von Braun, direktorius Erdvių Skridimo Centro Huntsvillėje, Alabamoje, dienraščio "Chicago's American" priede "American Weekly" vasario 10 d. numerįje išspausdino savo straipsnį "Mano tikėjimas". Šiame įdomiame pareiškime jis sako:

"Dvi galingiausios jėgos, da-

Dr. Werner von Braun

bar nubrėžiančios mūsų civilizacijos jėgas, yra mokslas ir religija. Mokslo keliu žmogus veržiasi daugiau pažinti sutvėrimo paslaptis, religijos keliu — ieško pažinti Sutvėrėją. Nei viena iš tų šakų neveikia nepriklausomai. Man sunku būtų suprasti mokslininką, kuris ne-

pripažintų Aukščiausio Proto už šios visatos esimo, kaip sunku būtų suprasti teologą, kuris paneigtų mokslo pažangą. Žinią (mokslas) ir religiją toli nuo to, kad būtų nepriklausomos ar priešingos jėgos; ne, jos yra sėsyrys. Ir mokslas, ir religija siekia gražesnio pasaulio. Kai mokslas siekia sukontroliuoti gamtos jėgas už mūsų, tai religija kontroliuoja gamtos jėgas mummyse.

Kai mes daugiau ir daugiau patiriame apie gamtą, mes daromės giliai paveikti ir nusizėmine, matydami tvarkingumą ir neklystantį tobulumą. Mūsų besiplečiantis visatos įstatymų žinojimas įgalino mus iš jų natūralios aplinkos žmonės pasiūsti į ypatingą naują aplinką, tolimosiose erdvėse ir juos saugiai sugrąžinti į žemę.

Vienas rusų kosmonautas, po savo skridimo aplink žemę, tiesiai pareiškė: "Visą dieną atidžiai dairiausi savo skridimo metu, bet nieko ten nepamačiau — nei angelų, nei Dievo".

Šitoksai lėktas galvojimas yra vaikiškas.

Žmogaus skridimas į erdves yra nuostabus atsiėmimas. Bet tai teatvėrė mums tik mažas dures žvelgti į erdvių bangų didingumą. Mūsų žvilgnis pro tą plyšėlį į didžias visatos paslaptis tik sustiprina mūsų tikėjimą į Sutvėrėją tikrą buvimą. Ribotas žmogus negali suvokti Dievo visur esimo, visazi- nojimo, visagalybės ir begalybės. Bet kokios pastangos pavaizduoti Dievą, susiaurinti Jį iki mūsų nuovokos, apibūdinti jį mūsų kalba — tik mažina Jo didybę.

Aš randu geriausių dalykų — priimti Dievą tikėjimo keliu kaip išmintingą valią, tobulą savo gerumė, patirties pasaulyje karkart pilniau atskleidžiantį šimtmečių bėgyje, kai didėja žmogaus imlumas supraci.

Savo dvasinę paguodą aš randu sąvokoje, kad Dievas yra tėvas. Savo dorovinio elgesio gaires randu sąvokoje, kad žmonės yra broliai. Dabar mokslininkai tiki, kad niekada gamtoje nėra sunaikinama medžiaga. Net ir mažiausioji dalelė negali išnykti be pėdsakų. Gamta nežino išnykimo, o tik pasikeitimą. Argi Dievas galėtų reikšti mažiau dėmesio savo kūrybos viršūnei — žmogaus sėlai?

Kiekvienas žmogus gauna gyvenimo dovaną ant žemės. Tikėjimas, kad po, palyginti, trum- po švystelėjimo per 70 metų fi- zinio gyvenimo žemėje, žmogaus dvasinis buvimas be galo tęsia-

si amžinybėje, kiekvieno momento veiksmą daro lyg investavimą su toli siekiančiais dividendais. Žinojimas, kad žmogus gali pasirinkti tarp gero ir blogo, turi jį traukti artyn prie Sutvėrėjo. Toliau, turi žmoguje augti suvokimas, kad jo išlikimas čia ir amžinybėje daugiau priklauso nuo tamprus ryšio su dvasiniais, kaip su moksliniais dalykais.

Mūsų sprendimai, negincijamai, paveiks ateities įvykius. Aplink mus esančioji gamta dar vis turi daugiau neišspsėtų, kaip išspsėtų paslapčių. Tačiau mokslas jau yra apvaldęs pakankamai jėgų žmoniją nunešti arba į aukso amžių, arba mus sunaikinti, jeigu blogis triumfuos.

Religijos vadovaujanti etinė mintis yra ryšiai, kurie gali išlaikyti mūsų civilizaciją. Be tų religijos vadovaujamų etinių

ryšių žmogus niekada negali pasiekti to brangaus tikslo — pastovios taikos su savi, Dievu ir savo artimu".

J. Pr.

Šiaurės žvaigždžių pasikeitimai

Prieš 4700 metų šiaurės žvaigždė buvo ne dabartinė, o viena iš Drakono žvaigždyno žvaigždžių, vadinama Thuban. Už 12000 metų šiaurės žvaigždės pareigas perims šviesioji Vega, matoma vasaros vakarais Lyros žvaigždynė.

Žemės rotacija ir mėnulis

Mėnulio judesys gali būti taip tiksliai apskaičiuotas, kad

stebint jo poziciją, galima nustatyti, kada žemės rotacija, t. y. sukimasis aplink savo ašį, yra lėtesnė ir kada greitesnė. Stebint mėnulio radaru, galima nustatyti žemės rutulio dydį, nes kai žemė sukasi, tai atstumas tarp radaro stoties ir mėnulio nuolat kinta. Tą kitimą galima išmatuoti su didele precizija.

(A. R.)

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas. Protėzinai. Aparatai-Protezai. Med. bandai. Spec. pagalba kojoms (Arch. Supporta) ir t. t.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštadienis 9-1
ORTHOPEDIJOS TEHNIKOS LAB
2850 W. 63rd St. Chicago 29, Ill
Tel. Prospect 6-5084

DR. ZIGMAS RUDAITIS
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirmad. antr. ketv. penkt. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. v. Šeštad. nuo 10-12 val. v. Trečiadieniai ir kitu laikui susitarus telefonu
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Ont
Tikrina akis ir prietaiko akims. Keičia stiklus ir lėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7581
VAL: 10 ryto iki 8 vak. trečiadiadienį uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. v.

Rezid. Tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisai: 7958 So. Western Ave., tel. GR 6-0091; 392 E. 150th St., Harvey, Ill., tel. EDison 3-4383; 30 N. Michigan Ave., Suite 808, tel. CE 6-7764
Valandos pagal susitarimą

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAICO AKINIUS
6449 So. Pulaski Rd. Tel. LU 2-5778
arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Telef. FU 5-2020
Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatliepia skambinti TE 9-1071.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REpublic 5-4410
Rez. tel. GRoville 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. v. Penkt. 10-12 val. p. d. Trečiadi. ir Šeštad. pagal sutartį.

DR. SELMA E. SODEIKA
OPTOMETRISTE
5842 S. Kedzie Ave. PR 6-2635
Tikrina akis ir prietaiko akims. Visą Training Contact Lenses Pirmad. ketv. 10:30 v. r. — 7 p. d. antradi. penkt. 10:30 v. r. — 6 p. d. Šešt. 10:30 v. r. — 5 p. d. Treči. uždaryta.

Ofiso telefon. LAfayette 5-3210, jei neatliepia. Šaukti KEdzie 5-2849
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
4146 So. Archer Avenue
Val: Kasdien po pietus nuo 12-3 val. vak. pirm. antr. ketv. 6-9 val. Trečiadieniai tik susitarus.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ
SPECIALISTE LIGŲ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antradi., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. r. 8 val. vakare. Trečiadi. nuo 11 val. ryto — 1 val. p. d. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. d.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEblock 6-3545
(OFISO ir REZ.)
VALANDOS PAGAL SUSITARIMĄ

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PROspect 8-7773
Val: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. d. antradi. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad. 9 v. r. — 2 p. d. Trečiadieniai uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULman 5-6766
Namų: BEvery 8-3946
Pirm. val: kasdien 6-8 v. v. Šešt. 1-4 v. p. p. Trečiadienį — uždaryta

Tel. ofiso RE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p. p. ir 6-8 p. p. šeštadieniai 10-12 valandos Trečiadieniai uždaryta.

Ofiso telefonas — OL 4-9451
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL: kasdien nuo 3 iki 5 val. vak. ir vakarais tik susitarus

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Staigiai susirgus arba susižeidus (Emergency), šaukite telefoną — 434-6967 nuo 2 valandos po pietų iki 5 valandos ryto kasdien.

MASINIO SUNAIKINIMO NUOGASTIS

Mūsų laikų taika yra tik "sugyvenimas su bombomis ir raketomis." Atominės bombos, tarum tikras Damoklo kardas, dabar kabo ant visos žmonių giminės.

Werner Mialki, Berlyno Universiteto Branduolinės Fizikos Instituto Direktorius, Vokiečių Atominės Komisijos narys ir "Branduolio Technikos" žurnalo leidėjas, atspausdino vieną pranešimą: "Branduoliniai ginklai". Tas pranešimas kelia ir mūsų susidomėjimą, nes branduoliniai ginklai niekam nedarys išimčių.

Rusų atominiai sprogdinimai sukėlė pasaulio viešumos platesnį susidomėjimą branduoliniais ginklais. Bet žmonijos "atominų bombų" samprata yra dar labai menka.

"Atominės bombos" pavadinimas neturi didelio tikslumo. Atominės bombos pagrindas nėra atomų apvalkalo arba ekstranuklearinės reakcijos. Atominės bombos esmė yra branduolio arba intranuklearinės reakcijos. Tur būt kiekvienas žmogus pažįsta paprastas arba konvencionalines bombas ir supranta jų sprogdimo jėgą. Bet mūsų žmonės turi labai nedaug supratimo apie nuklearines reakcijas: branduolių susilieję ir skilimo procesą. Šitas straipsnis nori apie tai paskleisti bent truputį šviesos.

Nuklearinės arba branduolio reakcijos atpalaiduoja milžinišką energiją. Nuklearinė energija yra milijonus kartų didesnė kaip atomų apvalkalo energija. Mažas nuklearinės masės kiekis turi milžinišką sprogdimo jėgą. Konvencionalinės bombos tam toli gražu nepriygtsta.

Nuklearinės bombos principu sudaro keturis tipus:

1. Branduolių skilimo bombos ("paprastoji" atominė bomba);
2. Branduolių susilydymo bombos su branduolių skilimo degikliais (fuzijos bombos, hidrogeninės bombos);
3. Kombinuotos branduolių susilydymo ir branduolių skilimo bombos (fisijos - fuzijos bombos, "trijų fazių" branduoliniai ginklai, klaidingai vadinami hidrogeninėmis bombomis);
4. Paprasti sprogdantieji svie-

DR. VLADAS LITAS

diniai, pripildyti radioaktyvių medžiagų, panašiai kaip dujinės granatos. Svidiniai radioaktyviomis medžiagomis gali apkrėsti didelį žemės plotą.

"Neutroninės" bombos šį kartą paliekamos nuošaly.

Branduoliniai sprogdimai yra milijonus kartų stipresni, kaip to paties kiekio cheminio medžiagų sprogdimai. Sprogimo galios palyginimui dažniausiai naudojamas Trinitrotoluolas (su trumpintais pavadinimas TNT). Vienos tonos TNT sprogdimo galia yra žinoma iš patyrimo. Skaiciavimas ir patyrimas štai ką rodo: Vienas kilogramas Urano sprogdimo metu išvysto tą pačią jėgą kaip 20,000 tonų Trinitrotoluolo. Vieno kilogramo nuklearinė bomba yra vadinama 20,000 tonų TNT bomba. Kitaip ji vadinama 20 kilotonų bomba. Simtas kilogramų Urano yra dviejų milijonų tonų TNT bomba. Šita bomba turi kitą pavadinimą: dviejų megatonų bomba.

Branduolio skilimo bombos sprogdime ne visas Uranas arba Plutoniumas suskyla. Veikimo laipsnis nėra labai geras. Bet vis dėlto tik sunkios trans-

porto priemonės gali perkelti į tam tikrą vietą tūkstančius ar net milijonus tonų TNT. Nuklearinių ginklų tą pačią sprogdimo galią turi visai maža masė. Kelių tonų nuklearinė bomba, kurią gali nunešti vidutinis lėktuvas, turi sprogdimo galią kelių milijonų tonų TNT. Milijono tonų TNT transportas gali pakelti didelės lėktuvų eskadros.

Mažos nuklearinio skilimo bombos, vadinasi, atominės bombos, turi 5,000—500,000 tonų TNT sprogdimo galią. Šitą sprogdimo galią turi ir vidutinės raketos. Ant Hiroshima ir Nagasaki krito 20,000 tonų TNT bombos. Nuklearinio skilimo bombų mažumas turi tam tikrą ribą. Grandininės reakcijos reikalingas tam tikras medžiagos minimumas ("kritiška masė"). Tam tikromis priemonėmis (neutronų reflektoriais) kritiška masė gali būti sumažinta. Bet vis dėlto minimalinė riba pasilieka. Minimalinė atominė bomba yra 5,000 tonų TNT.

Kitaip atrodo kombinuotos nuklearinės bombos. Šių bombų pagrindas yra lengvų branduolių lydinimas (angliškai fuzija). Šitos reakcijos yra saulės energijos pagrindas: lengvi branduoliniai kaip vandenilio

(ir jo isotopai sunkūs ir supersunkūs vandenilis) ir Litiumo susijungia. Susijungimo dėka išsiskiria milžiniška energija.

Šios branduolinės reakcijos prasideda tik prie labai aukštų temperatūrų: fuzinė bomba turi turėti tam tikrą degiklį. Tuo tarpu branduolių skilimo bombos to degiklio neturi. Panašus medžiagų susijungimas vyksta kasdieniniame gyvenime: anglis taip pat dega tik po padėgimo. Degimas yra anglies atomų "susilydymas" su oro deguonimi.

Cheminų medžiagų degimas prasideda prie temperatūros maždaug 1000 C. Šitokią temperatūrą gali išvystyti paprastas degtukas. Tuo tarpu branduolių susilydymas prasideda tik prie temperatūros kelių milijonų laipsnių. Fūzinės arba branduolių susilydymo bombos degtukas neuždega. Bet branduolių skilimo bombą gali uždegti ir paprastas degtukas. Maža Urano bomba be didelių sunkumų išvysto labai aukštą temperatūrą, prie kurios vyksta branduolių susilydymo reakcijos: jungiasi vandenilio isotopų ir kitų elementų branduoliai. Gamybiniai šitų bombų sunkumai yra beveik nugalėti. Transportas ir uždegimas nėra sunki problema. Fūzinės bombos taip pat turi minimalinę masės ribą. Bet šitų bombų didumas ne-

ESTIJOS LAISVĖS DIENAI—VASARIO 24-TAI

Kristjan Raud (estas)

Estijos pajūris prie Pedaspea

Bernard Kangro

VELUS GRĮŽIMAS NAMO

Dangus užtvindytas tamsos gelme.
Čauja šaltas vėjas.
Sniego plotais paskui tavo
Sėdėjus vilkų.
Neramus tu beldies į duris.
Kiekvienas nervas tavje dejuoja.
Dyla blanki mėnėsiena
Melsvoj tuštumoje.

Naktis užbrėžia dieną, o diena naktį.
Beveik visos žvaigždės aklos.
Migloti šydai palaidai krinta
Ir dengia dangų.
Pasuk į dešinę.
Užtrenki už savęs vartus.
Nepaleiski kiurio. Laikyk jį taip stipriai,
Lyg septyni kad laikytų.

Kas ten per garsas, kurį girdi?
Tikrai tai bilsdys jau kieno kito kojų.
Kaipti ir kokia stebuklu
Pasieki tu namus?
Bet židins atšalęs ir niūrus
Ir žibalinė lempa nebesildo.
Atgal! Krosnies kambarys, platus ir paruoštas,
Sugeria tavo šauksmą.

Bernad Kangro (gimęs 1910 m.) yra vienas kūrybingiausių estų šiuolaikinių rašytojų - poetų. Kangro gyvena Švedijoje, kur redaguoja estų literatūros žurnalą "Tulimuld". Yra išleidęs visą eilę branduolio poezijos rinkinių, pasižyminčių giliu humanizmu, gamtos ir žemės mitika bei estų tautos likiminėmis problemomis, išreikštomis karštu žodžiu ir didele jėga. Jo rinktinės poezijos totas ("Earthbound" - vertimai prof. W. K. Matthews) yra pasirodę ir anglų kalba 1951 m. Lunde (Švedijoje).

turi ribų. Sprogimo galia yra suskaldyta medžiagą paverčia kurią dvi krito ant Japonijos matuojama megatonomis (vieną megatoną yra milijonas tonų) TNT. Fūzinės arba branduolių susilydymo bombos turi milžinišką sprogdimo galią bei radioaktyvių dūkių paskleidimą po sprogdimo nėra abai didelis. Kitaip pasakius, šitos bombos po sudegimo nedaug palieka "pelenų". Bet branduolinio skilimo bombos (A. bombos) po sprogdimo beveik visą

radioaktyviomis dulkėmis. Šitos bombos neatnešė pilno pasitenkinimo. Mokslininkai emė ieškoti didesnio bombų galingumo. Atsirado, dabar radioaktyvių dūkių paskleidimo greičio, vadinasi, didelės energijos neutronų bombarduojamas paprastas arba "natūralusis" Uranas skyla. Visas (mažas rutulėlis Radiumo arba Byrilliumo) sukelia branduolio

miestų, susideda iš dviejų Urano isotopų U 235 gabalų. Šių gabalų masė kartu sudaro "kritišką masę". Paprastas Uranas turi 0.7% Urano isotopo U 235. Branduolio skilimo bombą uždega cheminės medžiagos sprogdimas.

Tam tikras neutronų šaltinis (mažas rutulėlis Radiumo arba Byrilliumo) sukelia branduolio

Branduolio skilimo bomba, (Nukelta į 5 psl.)

Kultūros vorto griuvėsiai ir be atominio karo. Heros šventykla Delos saloje. Graikijoje

KLAJOJANČIOS LIEPSNOS

JURGIS JANKUS

(Tęsinys praeito šeštadienio atkarpos)

"Taip mūsų sutarta".

"Aš taip nesutariau", atkrito tas.

"O mes tavęs nematėm savo gyvenime. Kad atėjai iš kitur, imk ką duodamas ir keliauk su pono terba", atsakė šį sykį pats Jočys.

"O kas gi pats būsi, kad taip smarkiai kalbi?" savo rėžtu kėlė balsą velniūktis.

"Aš neklasiu, kas pats esi, bet duodu, ką turiu", atrėmė Jočys. "O jeigu nori žinoti, aš esu tas ūkininkas, kuriam Dievas buvo toks geras palikti tiek atsargos, kad pakaktų ir kaimyną reikale sušelpiti. Todėl ir kalbu taip smarkiai, nes ką duodu, savo duodu".

"Ar jūs girdite, jis duoda savo", į kitus atsisukęs sušuko velniūktis. "O iš ko pasidarė tas, ką dabar duoda. Kodėl jiems visiems trūksta, o pas jį vieną perteklius? O todėl, kad suko jums algas, suko jums saiką ir svorį, kai jūs, nieko nenumanydami, ramiai po sunkaus darbo išėjotės, jis patamsy slinko į jūsų laukus ir vilko namo pėdą po pėdą, sauja po saujos. Jūs to nematėte, bet aš vaikščiojau po žmones ir mačiau".

Vyrai emė darytis vienas į kitą, o velniūktis dar labiau pakėlė balsą.

"Ką jis turi, tai ne jo, bet jūsų. Verskite tą buzą, kurios nė padorus veršis negertų,

ir einam į klėtį. Ar jūs nematėte, kiek ten kabo lašinių ir kumpių".

Ir jis pasuko į klėtis pusę, paskum jį svyrudami pažengė dar keletas vyrų. Garsus moters balsas pasakė: "O gal ir jo teisybė. Kodėl nepažiūrėti. Su ta buža vis tiek vasaros nesulauksime".

Cia pat stovėjo Gedvy. Jis klausė nepažįstamojo kalbos ir nežymiai šypsojosi. Rankoje laikė riestu galu šermukšninį keinį, su kuriuo geras metais ritinį mušdavo, o dabar ką tik buvo taisyti ugnį po katiliu.

"Palauk, bičiuli", pasakė. "Aš pats daug dienų esu dirbęs pas Jočį ir žinau gerai, kur kas yra ir kiek ko yra. Mes nežinom, kas tu esi, bet mes žinom, kiek turim vaikų ir kiek jiems reikia, kad gyvi išliktų ligi vasaros, kol nors naujų šaknelių atsiras. Bet jeigu mes dabar nueisim ir išdraskysime, tikrai bus blogai. Tu gal savo krepšyje ir ką išsi-neši, bet mūsų vaikai ir mes patys greitai susibaigsime".

"Tu toks pats, aš žinau...", pradėjo velniūktis, bet Gedvy pasakė ranką ir balsą. O balsas jo buvo didesnis už parapijos varpą.

"Palauk! Būk vyrai ir leisk kitam pa-baigti. Ar negeriau būtų pradėti nuo savęs. Matau, kad tavo krepšys gerokai pūso. Kodėl pirma nepažiūrėti, kas tavo krepšy, o paskum, kas mūsų klėty".

Velniūktis pasidarė karšta. Jis mėgino ką sakyti, bet Burnių Mykolas sulig paskutiniu Gedvio žodžiu griebė už krepšio viršaus, timptelėjo, krepšio pasaitai trūko ir iš krepšio išsiritė ilga juoda uodega su žilu kuokštu ant paties galo.

Moterys sukliko, vyrai pašoko į šalis, net Burnių Mykolas aukštelininkas nuvirto, bet ne Gedvy. Jis griebė už uodegos, apsisuko apie ranką ir emė tvoti šermukšninui

ge'niui, kur pakliudamas ir kiek įkabindamas. Velniūktis sušypė, suunkstė, pasitampė ir susipirgėjo čia pat po Gedvio ranka. Kad ne pilnas oras atitraus, nosį sukančio kvapo, visi būtų tikėję tik sapną buvus.

Kai žmonės atsivertė, Jočys nuėjo klėtin, išnešė paltį lašinių, pradėjo raišyti plonom riekutėm ir dalinti.

"Laikiau Velykom", sakė, "bet dabar man atrodo, kad mums šiandien turi būti smagiau, negu per Velykas".

Ir visi taip galvojo ir kieme buvo smagu, lyg ne bado metas būtų...

Juodasis gi nurūko pamiškėn, atsigulė ant samanų. Nuo šaltos žemės vėjo šermukšninis degimas nugaroje. Padangėmis plaukė baltas debesys, toks į didelį nusišypsojimą panašus. Velnias pažiūrėjo į jį ir sugriežė dantimis.

"Aš dar ne viską išmėginau!" iškošė pro dantis, atsikėlė iš po medžio ir nuklibkštavo į Raudonius.

Po savaitės pas Jočį atėjo ponas. Juodai apsirengęs, su žalia skrybėle, pilką paltą per ranką persimetęs.

"Girdėjau, kad tu gerą darbą dirbi", pasakė. "Bet ar ilgam užteks tokias minias išmaitinti".

"Savaitę, gal kitą", atsakė Jočys. Jis pats atrodė susirūpinęs ir taip sulyšęs, jog galėjai girdėti kaulus po oda barškant.

"O tada?"

"Tada..." Jočys tik išskėtė rankas. "Gaila žmonių, ypač vaikų, bet ką žmogus gali padaryti, jeigu dangus nepadeda".

"Na, dangų palikime rūpintis dangumi, o mes turime patys gelbėtis".

"Taigi, ligi šiol gelbėjomės".

"Gelbėjimės ir toliau, jeigu tik susitarsime".

Jočys tik žiūrėjo į nepažįstamąjį poną.

Jo tamsios akys buvo kažin kur matytos. Ir jis dėstė taip paprastai, suprantamai ir tokiu balsu, kur am nebuvo galima netikėti.

"Matai, aš nupirkau dvarą ir visus jo miškus. Dvare yra maisto. Žinai, ko dvare kada trūko ir kada jis kam ką veltui duoda. Bet man kas kita rūpi. Aš noriu žmonėm padėti. Atvėrai šnekanč, buvau jaunas, gyvenau negerai, dabar norėčiau pataisyti savo kelią dangun. Tavo žemė vis tiek dabar vidury mano miškų. Parduok man ją".

"O kur aš dėsiuos?" greitai įsiterpė Jočys.

"Galėsi kitur nusipirkti. Aš užmokėsiu tris, keturis kartus daugiau ir tavo atminimui rūpinsiuos tavo žmonėmis. Tu galėsi nusipirkti kelis kartus didesnį ūkį, o aš padėsiu įsikurti".

"Nesuprantu, kodėl tu nori būti toks geras?" su nepasitikėjimu įsiterpė Jočys.

Jis buvo daug metų išgyvenęs, daug baltos ir juodos patyres, bet dar nebuvo atsitikęs, kad kas būtų atėjęs ir pasiūlęs ką nors už nieką.

"Tu nė nemanyk, kad aš noriu tau būti geras. Aš noriu būti geras sau per kitus. Vis tiek tu jau viską tiems žmonėms padarei ir dangus tavo vardą jau užrašė į tavo knygas. Jeigu savo ūkį man perleisi, aš ir toliau rūpinsiuos tais žmonėmis. Jeigu ne — aš išėisiu ir kas atsitiks. Visi mirsėte badu: ir vaikai, ir moterys, ir vyrai. Ir ką tada dangus su tavo vardu padarys. Paims ir nu-brauks. Pragaran įrašys. Sakys: "Jis galėjo padėti, bet nepadėjo".

Jočys žinojo, kad pono teisybė ir kai pamatė, kad ponas įtratinio porinį vežimą gėrybių ir pats savo rankomis emė dalinti žmonėms duonos po rieškę, vaikams pieno po puoduką, jam širdis suskrudo ir pasakė:

"Gerai, Parduodu".

Ir juodu pasirašė, kad viskas nuo šiol priklauso ponui, paėmė maišelį aukšinių, pasikinkė pašilįsiai sartažą, gavo iš pono ke-liui pašaro ir valgio, susėdo abu su žmona ir išvažiavo. Išvažiavo su sunkumu, nes niekas net jų pusę nepažiūrėjo, o visi grūdosi apie naujo pono šviežią duoną ir storus lašinius, kurių atsirado vežimo dugne.

Taip buvo dienas.

Trečią dieną, kai minia emė rinktis į kė-mą, ponas išėjo, pilką paltą per ranką persi-metęs, ir pasakė:

"Kur čia yra Gedviai?"

Gedviai išėjo į priekį.

Jis pats, didelis, platus, kaip Igno ažuolas, žmona ir pupą panaši su septynių mėnė-sių Kaziuke ant rankos ir visi kiti aštuonių jų vaikai

Visi žinojo, kad Gedvy buvo geras vy-ras ir manė, kad bus paskirtas ūkio užvaiz-da. Nes argi toks ponas pats visą laiką su jais terliosis.

Bet ponas turėjo galvoje ką kitą.

"Jočys sakė, kad tu paramos nenusipel-nei", — prašneko. "Ir aš turiu daryti, kaip prižadėjau".

"To jis nesakė!"

Pašoko Gedvienė.

Bet ponas šypsojosi.

"Tau ne, bet man sakė. Jeigu netiki gali nueiti ir pasiklausti".

Visi, o tik visų buvo pilnas Jočio kiemas, žiūrėjo kvapą užėmę į poną ir negalėjo su-prasti, kas darosi.

"Pasakyk, kur jį rasti, pasiklausiu", at-rėmė Gedvy.

Jis žiūrėjo ponui tiesiai į akis ir kažin kodėl šypsojosi.

"Tai tavo reikalas! O dabar išeik iš ma-no kiemo. Veskis ir savo išperas".

(Nukelta į 4 psl.)

Modernios įvairių kraštų novelės

Neseniai Manyland Books leidykla išleido novelių knygą "Modern Stories from Many Lands", kurią redagavo profesorius Clarence R. Decker ir Charles Angoff. Pastarasis lietuviams žinomas iš to, kad porai lietuvių knygų anglų kalba yra parašęs įvadus. Taip pat lietuviams yra artima ir Manyland leidykla, išleidusi ne vieną lietuvių autorių kūrinių angliskai. Šioje kelių tautų novelių knygoje su pora ar su viena novele atstovaujamos Austrija, Čilė, Graikija, Indonezija, Indija, Airija, Izraelis, Italija, Japonija, Danija, Philippinai, Turkija ir JAV. Ši knyga, sudaryta iš novelių, spausdintų metų bėgyje "The Literary Review" žurnale, leidžiamam Fairleigh Dickinson universiteto New Jersey. Kadangi tuo būdu sudarytas rinkinys, į šią knygą lietuvių autorių nepateko.

A. Mončys

Klūpantis

Knyga gražiai išleista, su vertėjų ir autorių trumpais apibūdinimais, yra įdomi novelių įvairumu, tačiau autorių parinkimas gana įvairus ir, manytume, atsitiktinis, nes kraštams atstovauja ne būtinai patys žinomieji rašytojai. Vienos novelės yra geresnės, įdomesnės, tikrai modernios, kitos gi gerai parašytos eilinės apysakos. Knyga įdomu skaityti dėl įvairių novelių charakterio, tačiau iš antros pusės, galima pažymėti, kad ypatingų iškilimų ir dažnai mūsų spaudoje reikalaujamų iš lietuvių autorių aukštybių, ir ten nematyti. Knyga gera ir kaip tokia ji užima savo vietą, tačiau daugelis gali manyti, kad tai pastarojo amžiaus pirmosios pusės genialieji kūriniai. Pvz. Italijai atstovauja trys rašytojai, tarp jų viena žinoma rašyt. Moravia žmona, kuri, be abejo, nėra geriau už savo vyrą. Kai kurios novelės yra tik šiaip sau literatūriniai kūriniai, o kitos turi gilesnę prasmę, ypač gana įdomi graikų autoriaus Palamas novelė apie akmenimis užmuštą žmogų, kuris kaimo gyventojams liepė į savo kaimą pažvelgti iš aukštumos, kad pamatytų jo skurdumą. Knygos įvade autorius pabrėžia, kad amerikiečiai yra daug daugiau pasiekę laimėjimų trumpų (Short Stories) 5 dol.

apysakų rašyme, negu romanuose. Ir autorius čia nurodo pavyzdžius. Autorius taip pat pripažįsta, kad Europa savo garbę literatūroje nupelnė taip pat novelėmis ir čia pat paminėti Guy de Maupassant, Katherine Mansfield ir Ivan Bunin, pabėgusių nuo komunistų į Prancūziją rusą.

Malonu, kad įvade taip pat konstatuojama, kad šios knygos pasirodymas daug darbo įdėjo ir tautų literatūros. Šiaip įvade konstatuojama, jau ir anksčiau lietuviams rašytojams Angoff pakartota mintis, kad ir mažosios tautos sukuria gerų veikalų, vertų viso pasaulio dėmesio, praturtinančių viso pasaulio literatūrą. Šie nuolat pasakyti komplimentai amerikiečių literatūros profesorius ir rašytojų būtų verta atsiminti ir mūsų tiems, kurie nuolat teigia, kad nebėra nieko gero mūsųose, todėl ir knygos neperkamamos. Svetimieji šio to randa ir, amerikiečiai, su meile žiūrėdami į mažesnių tautų literatūrą ir rasdami joje šio to vertingo, sudarė ir šią modernių daugelio kraštų novelių knygą, kuri turi 316 psl., kainuoja L. Gal.

Klajojančios

liepsnos

(Atkelta iš 3 psl.)

Pono balsas buvo piktas ir juodos akys raudonavo žiežirbomis.

Pareikęs nusisuko, atšilo maišą ir ėmė dalinti miniai obuolius. Obuoliai buvo nematyto gražumo ir burnoje medumi varvėjo.

"Aš noriu obuolio", pravirko Gedvių vyresnioji.

"Ir aš!"

"Ir aš!"

"Žmogau, ar tu širdies nebeturi?" — pravirko ir Gedvienė. "Ką tau padarė vaikai?" Ponas nepasuko nė galyos į tą pusę. Gedvyys pasilenkė ir pasiėmė šermukšninę lazda.

"Tik nepradėk!" — sušnibždėjo žmona.

"Jis ir nepradės. Vaikai šėkit jums po obuolį, o jūs vyrai, būkite geri ir išveskite juos iš mano kiemo. Jeigu jo neišvesite, aš išeisiu pats ir jus galėsite žinoti".

Vyrai žinojo, kas bus, jeigu ponas išeis. Bus badas visiems.

Burnių Mykolas priėjo prie Gedvienės ir pašnibždėjo:

"E'kit. Mes jums atnešim nors po trupinį ir namus. O kai jis išeis, ir patys mirsim ir jums nepadėsime".

"Einam", vėl pasakė Gedvienė, bet Gedvyys žiūrėjo į pono veidą ir galvojo, kad kažin kur jį matė. Paskum pažūrėjo į ranką, ant kurios visą laiką buvo permestas paltas.

"Tai ko stovi?" atsisuko ponas. "Ar negirdi, ka žmona sako? Turi kojas, turi akis, turi lazda. Ko dar nori? Krepsio?"

"Krepsio, ponuli, tai norėčiau", — ramiai atsakė Gedvyys ir greitai griebtelėjimu nutraukė jam nuo rankos paltą.

Prieš visų akis susivingsiavo juoda uodega, ir kol Gedvyys spėjo pakelti lazda, jis visas dingso juodam debes, nuo kurio pasidarė taip tamsu, kad niekas net pats savęs nebegalėjo matyti.

"Mama, kur tu? Mama! Tėti, ar tu čia!" tamsumoje pasigirdo balsai ir su kiekvienu balsu suplasdėjo liepsnelė. Balsai vis kartojosi ir liepsnelių pasidarė pilnas kiemas. Jos blaškėsi, svyravo, sklaidėsi po vieną, vėl būriavosi. Kai tamsuma išsisklaidė, pranyko ir liepsnelės, bet niekur nebuvo matyti nė vieno vaiko. Jie visi buvo valge pono obuolių, nes kuris tėvas tokiam laike savo dalies neatiduos vaikui. Ir kieme buvo tuščia. Nebuvo nei vežimų, nei gėrybių. Ir baltas debes tvliai plaukiojo padangėmis tylus ir be šypsnio.

Vyrai atidarė Jočio klėtis, pasidalino, kas buvo lėkė, ir išsiskirstė. O kai sutemų naktis, pilni laukai prisklido plasdantių liepsnelių, o jeigu kas geras ausis turėjo, galėjo girdėti iš jų einantį šnibždėjimą: "Mama, kur tu? Tėti, ar tu čia, kur?"

Kol Gedvienė sekė sesutėms pasaką, aš žiūrėjau ir žūrėjau pro langą ir mačiau, kaip iš Piaunio pakrūmės išplasnėjo viena liepsnelė, paskum kita, paskum trečia, paskum

daug, daug, visa eilė, ir visos traukė per laukus į Raudonius.

"Mamele, mamele, žiūrėk!" sušukau.

Gedvienė nuslydo nuo šalipečio ir prisukė pro langą. Liepsnelės, plasdėdamos lėkė per laukus tiesiai į Raudonių pusę.

"Dievuliau," sušnibždėjo senutė. "Tai tu tikrai girdėjai, kaip Raudoniai atsivėrė. Juočasis susirinko dabar visus ir nusitemps į bedugnes".

Valandėlę ji tylėjo, o aš akių negalėjau attraukti nuo lango.

"Tu gali", tyliai man pasakė.

"Ką mamytėlė?"

"Tu gali sulaikyti. Tik vaikas, kaip tu gali juos išgelbėti. Še šermukšnių kekę, bėk į Raudonius ir gink su ja, kad nelabasis savo nepadarytų. Tik greitai".

Pasiglavau kekę ir išlėkiau. Nepasiėmiau nei švarko, nei klumpačių. O purvas buvo šaltas ir vanduo šaltas, kaip peilio ašmenys.

Liepsnelių buvo pilnas laukas, ir jos šokinėjo man akyse, o ant Raudonių kranto tupėjo katinas, juodas, didelis, kojos raudonos, įmerkios į vandenį, šnypstė ir burbuliavo įkaitinta geležim. Akys buvo geltonos, žiburiavo plasdantiomis liepsnelėmis ir buvo pilnos negro džiaugsmo.

Aš jo bijojau. Dievulėliau, kaip bijojau, bet liepsnelių buvo tiek daug ir aiškiai girdėjau visų šauksmus: Mama, kur tu! Tėveli, ar tu čia?"

Prislinkau katiną iš užpakalio ir briedau į vandenį. Vanduo buvo karštas nuo katino kojų ir burbuliavo dideliais burbulais. Aš nebebijojau, tik rūpėjo, kas pasidarys man su kojomis, kai nupliks.

O katinas stovėjo nugarą atsukęs į mane ir tingiai raitė uodegą. Jis buvo toks patenkintas ir toks smagus, kad viskas gerai sekėsi, ir man užėjo mintis, kokia tegali užtekti tik labai išdykusiam vaikui. Prislinkau artyn ir paspaudžiau šermukšnių kekę katinui pačiom pauodegėn.

Nebuvau girdėjęs tokio baisaus kaukimo. Jis pakilo iš vandens tyščio ir nukaukė ir nukaukė padebesiais, o laukuose pasidarė iš karto tamsu, tik aš mirkau šiltam vandenį ir norėjau miego.

"Kas gi tau pasidarė?" išgirdau žodžius ir pravėriau akis. Ties manim buvo pasilenkęs motinos veidas, už jo buvo tėvas. Vidury trobos stovėjo Gedvienė galvą į šoną pakreipusi.

Ji niekada neprisipažino, kad mane kur siuntė ir nepasakė, kas pasidarė su tomis liepsnelėmis, o tėvai niekada man netikėjo. Ir aš pats dabar nebetikiu, bent nesu tikras, kad tikrai taip buvo, bet kai sėdau tų prisiminimų rašyti, pirma gerai pažūrėjau pro langą, ar nevaikšto kur tamsus ponas, paltą per ranką persimetęs. Jo nebuvo. Bet kai parašiau ir pakėliau akis, tiesiai kitoj gatvės pusėj išlengvo jis vaikščiojo. Visiškai toks pat. Su žalsva skrybėle, tamsia eilute ir juoda paltą ant rankos persimetęs. Viena mane ramino, kad paltas nebuvo pilkas, bet ką gali žinoti, per tiek metų ir jis gali spalvą pakeisti. Vis tiek tą dieną į gatvę nebebėjau. Vėliau jo nesutikau ir nemanyčiau, kad jis šiandien būtų čia.

(Pabaiga)

HERE'S AN EXCITING NEW WAY

OF LIFE IN FLORIDA FOR SENIOR CITIZENS AT THE

PALM BEACH HOTEL

Relax in the **SUNSHINE**

WRITE TODAY FOR FREE COLORFUL BROCHURE AND RATES TO DEPT. CP.

The Palm Beach Hotel offers to retired persons all conveniences comforts & freedom of hotel life in pleasant surroundings at very modest cost. Minimum rate \$99 per month includes room & meals. Special attention to diets.

Palm Beach Hotel

235 SUNRISE AVE.

PALM BEACH, FLORIDA

in Scenic Palm Beach adjoining St. Edwards Catholic Church

DIDELIS PASIRINKIMAS VARTOTŲ AUTOMOBILIŲ PAS LIETUVIUS PREKYBININKUS!

Dedame keletą pavyzdžių:

'61 FORD Galaxie	81495.00	Full pr.
'61 PONT. Conv.	1950.00	Full pr.
'61 OLDS. 98 Full Power, Air Cond.	2695.00	Full pr.
'61 CHEVY, 4 Dr. 6 cil.	1595.00	Full pr.
'61 PONT., Bonn. 2 Dr., H. T.	1950.00	Full pr.
'60 CHEVY — Impala 2 Dr. H. T.	1495.00	Full pr.
'61 FALCON	1300.00	Full pr.
'59 CHEVY Stat. Wagon 6 cil. Stick	1395.00	Full pr.
'60 PONT. Conv. Bonn., Full Power	590.00	down
'59 MERCEDES-BENZ	???	
'62 VOLKSWAGEN	300.00	down
'61 VOLKSWAGEN Sun roof	1395.00	Full pr.
'60 FORD "500 FL."	350.00	

Pasirinkite iš 90 kitų automobilių abėjose vietose

Vacys Motor Sales, Inc.

6516 S. Western Ave. Tel. WA 5-5121
4011 S. Archer Ave. Tel. BI 7-7460
Chicago 36, Illinois

Biznieriams apsimoka skelbtis dienr. "Drauge"

Taupyk Standard Federal - Stipriausioje Chicagos Taupymo Bendrovėje

Visos taupymo sąskaitos

neša 4 1/4% dividendo

Turtas \$84,000,000.00

Atsargos Fondas \$8,000,000.00

Paskolos duodamos lengvomis sąlygomis. Paskolų nušimčiai priklauso nuo įmokėjimo dydžio ir svyruoja

nuo 5 1/4 iki 5 3/4 %

DARBŲ VALANDOS

Pirmadien. 9 iki 8 v. v.
Antradien. 9 iki 4 v. v.
Trečiadien. — Nedirbama
Ketvirtadien. 9 iki 9 v. v.
Penktadien. 9 iki 4 v. v.
Šeštadien. 9 v. iki 12 v.

JUSTIN MACKIEWICH, SR.
Chairman
JUSTIN MACKIEWICH, JR.
President

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
4192 Archer Avenue / Chicago 32, Illinois
Virginia 7-1141

PINIGAI | USSR

Pilnai garantuota. Pristatoma laike 2 savaites. Prašyk platesnių informacijų GRAMERCY SHIPPING CO., Inc.
744 Broad Street, NEWARK, NEW JERSEY

SIUNTINIAI | LIETUVA

ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer, Chicago 32, Ill. Tel. YA 7-5980

MOVING

R. SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus ir iš toli Mieso leidimai ir pilna apdrauda
2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai raišau. Už patarnavimą vietoje \$3 už dirbtuvės darbą — \$10 ir daugiau. Pigios pakeičiamos lempos.

J. MIGLINAS

2549 W. 69th St. II a., PR 6-1063

UNIVERSAL SHOE STORE

(Liet. batų krautuvė) Yards 7-0525 (Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois

Atidarymas: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Virš 20 metų amžiaus vyrai, vedę

taupykite pinigų indami draudimą
Kūno sužeidim. \$10/20,000
Nuosavyb. nuost. \$5,000
\$138.00 metams
REAL ESTATE & INSURANCE
5508 S. California Ave., Chicago 29, Illinois
HEMlock 6-4343

Balis

1963. VII. 7 d.

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

CHICAGOJE

(International Amphitheatre, S. Halsted & 45th Street)

Bilietai gausiami:

Cicero delikatesų krautuve, 1425 So. 49th Ave.
J. Karvelis, 3322 So. Halsted St.
Marginais, 2511 W. 69th St.
Royal Blue maisto krautuve, 4359 So. Campbell Ave.
Visos JAV ir Kanados L.B. apyl.

Paldus V. Grebliunas, 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.

Bilietų kainės: 2, 3, 4, 5, 6 dol.

Masino sunaikinimo nuogastis

(Atkelta iš 3 psl.)

skilimą (grandies reakcija). Dabar susidaro nauji neutronai. Branduolių skaldymas vyksta toliau. Procesas eina iki Urano suskaldymo. Bet dalį Urano gali išskaldyti pats sprogimas. Tada Urano kiekis nukrinta žemiau „kritiškos masės“ ir skilimo procesas sustoja. Tuo būdu dėl šios priežasties suskaldomas ne visas paimito Urano kiekis. Bet šitas procesas vyksta tik su grynų Urano izotopu U 235. Natūralus Uranas šio būdu neskyla. Bet didelio greičio neutronai sukelia natūralaus Urano (99.3% U 238) skilimą. Didelio greičio neutronų šaltinis yra branduolių susilydymo reakcijos.

Šitaip susidaro vadinamos „Trijų Fazių“ bombos. Šita bomba uždega mažas degiklis — „klasine“ branduolinio skilimo bomba iš U 235 arba Plutonio (Pu 239). Degiklis sukelia antro bombų tipo sprogmą, kurio pagrindą sudaro branduolių susilydymas (vandenilinė bomba). Šita bomba yra didelio greičio neutronų šaltinis. Didelio greičio neutronai skaldo bombos „apvalkalą“ iš natūralaus Urano. Tas apvalkalas sukelia milžinišką energiją ir paskleidžia daug radioaktyvių produktų.

„Trijų Fazių“ bombų didumas gali būti dvidešimties, penkiasdešimties, šimto ir daugiau megatonų TNT. Bombų didumą gali apriboti tik transporto priemonės: lėktuvai ir raketos. Dvidešimtys megatonų TNT bombos gamybai imama maždaug 1,000 kilogramų natūralaus Urano, 20 kg Lithiumo deuterido (Lithiumo, sunkaus vandenilio izotopo Deuterium ir sunkiausiojo vandenilio izotopo Tritiumo junginys) ir 25 kg gryno Urano izotopo U 235 (šitas yra degiklis Lithiumo deuterido ir Tritiumo branduolių susilydymo reakcijai).

Pagelbiniai šitos bombos įtaisai, pvz., bombos apvalkalas, uždegimo priemonės ir t. t., sudaro dar du tūkstančius kilogramų. Visa bomba sveria maždaug tris tonas. Bet sprogimo galia yra kaip 20 milijonų tonų Trinitrotoluolo bombos. 20 megatonų branduolinė bomba po sprogimo paskleidžia milžinišką debesį radioaktyvių dulkių. Bet šitos bombos transportas dabartiniais lėktuvais ir raketomis nėra sunki problema.

„Trijų Fazių“ bombų gamyba yra labai pigi. Cheminių sprogstamųjų medžiagų pagaminimas yra daug brangesnis: 20 milijonų tonų TNT pagaminimas atsieina maždaug 10 milijonų dolerių. To paties galingumo 20 megatonų branduolinės „Trijų Fazių“ bombos gamyba neprašoka pusės milijono dolerių. Masinio žudymo ir naiki-

nimo bombos mūsų laikais yra labai pigus ginklas. Branduoliniai ginklai naudojami atžvilgiu yra dveji: „taktiniai“ ir „strateginiai“. Taktiniai ginklai yra naudojami vietiniams ir riboto laiko karo veiksmams. Strateginiai yra viso karo vedimo ginklai. Taktiniams branduolinio ginklo ypatumams naudojami artilerijos pabūklai, mažos raketos, lengvi lėktuvai ir „panzerfaust“ tipo įrenginiai. Šitie sviediniai yra branduolių skilimo tipo ir mažo svorio. Sprogimo galia yra tarp 5,000 ir 500,000 tonų TNT („Atominės galvutės“). Kombinuotos branduolinės bombos yra megatonų galingumo („Strateginės“ bombos). Šitas bombas gali „pristatyti į vietą“ tik sunkūs lėktuvai ir didelės raketos.

Branduolinių bombų veikimas yra trejopas: sprogimas sukelia didelį karštį („karščio žaibas“), aukštą oro spaudimą („Jetonacijos“ arba „spaudimo“ bangą). Sprogimo palydovas yra radioaktyvių spindulių ir radioaktyvios dulkės. Bombų sprogimo efektingumas priklauso nuo bombų rūšies, didumo, klimatinio ir geografinio sąlygų ir t. t.

Atominį amžių atidarė bombos. Tik dvi bombos ant Hiroshima ir Nagasaki užmušė apie 200,000 žmonių. Hiroshima miesto sunaikinimui prašoma 90%. Nagasaki miesto sunaikinimui yra mažesni: kitokios geografinės sąlygos. Viena taktinė branduolinio skilimo bomba (20,000 t. TNT) sunaikina žemės plotą tarp 4 ir 12 kvadratinų kilometrų. 500,000 t. TNT bomba nusiaubia žemės plotą nuo 12 iki 35 kv. km.

Branduolinė bomba gali apnaikinti didelį miestą. Šimtas bombų bendro svorio nuo 50 iki 100 tonų gali sulikviduoti Vakarų Vokietiją. Sunaikinimų baisumą gali sukelti net „taktinės“ (mažos) bombos.

Bet „pažangi“ technika dabar pagamino vadinamą „superbombą“, kurių sprogimo galingumas yra didesnis, kaip visų Antro Pasaulinio karo cheminių bombų. Viena superbomba praneša visas kartu antro Pasaulinio karo chemines bombas. Amerikos ir Rusijos branduolinių bombų bandymai tarp 1954 ir 1956 metų atpašalavo daug daugiaur energijos, kaip visi žmonių karai nuo parako atrodė.

Antro Pasaulinio karo sprogs tamtosios cheminės medžiagos sudaro maždaug 5 milijonus tonų TNT ekvivalentą. Ant Vokietijos krito 1.3 mil. tonų TNT. Viena 50 megatonų TNT branduolinė bomba išskiria dešimtį kartų daugiau energijos, kaip iš viso per Antrą pasaulinį karą sunaudota.

Amerika 1955 metais birželio mėnesio 15 dieną atliko ori-nių puolimų bandymą. Buvo įsivaizduota, kad ant 60 Amerikos miestų yra numesta 61 branduolinė bomba nuo 20,000 tonų iki 5 megatonų TNT. Sig-nalą paskelbė tris valandas prieš puolimą. Puolimų išdava štai kaip atrodė: 20 mil. žmonių užmušta, 25 mil. žmonių liko benamiai, 11 mil. namų sugriauta. Šių laikų kare įspėjimo laikas nebus trys valandos, bet tik 15 minučių. Karas, be abejo, naudos pigiausias branduolines bombas. Pigiausia gamyba yra „Trijų Fazių“ branduolinių bombų. Šitos bombos išskiria daug radioaktyvių medžiagų iš bombos apvalkalo, kurį sudaro natūralus Uranas. Vienos „Trijų Fazių“ branduolinės bombos 20 megatonų TNT sprogimas sukelia milžinišką energiją: ta energija prilygsta metinės pasaulio elektros energijos 2%. Šita bomba „prie palankių aplinkybių“ totališkai sunaikina (užmuša bet kokią gyvybę) 200 kvadratinų kilo-

metrų žemės plotą, „didelių“ nuostolių padaro 500 kv. km. plote ir lengviau apnaikina 2, 500 kv. km. plotą. Mechaninį naikinimo darbą daugiausia atlieka karštis ir oro spaudimas. Bet gyvybei didžiausią pavojų sudaro radioaktyvūs spinduliai ir dulkės.

Pats bombos spinduliavimas sprogimo metu yra labai trumpas. Bomba tuojau užgesta. Sprogimo spinduliavimas nedaug žalos padaro. Bet aplink bombą tam tikru atstumu visą gyvybę sunaikina karštis ir oro spaudimo banga. Daug pavojingesnis yra bombos sprogimo produktų spinduliavimas. Šitie produktai yra branduolinio skilimo išdava. Didelė dalis radioaktyvių produktų po sprogimo atsiranda iš aplinkos. Bombos sprogimas išmeta daug neutronų, kurie suradioaktyvina žemę ir dulkės išsklaido po didelį žemės plotą. Radioaktyvių dulkių debesys nuslenka toli nuo sprogimo vietos ir sudaro pavojų bet kokiai gyvybei.

Radioaktyvios medžiagos iš atmosferos krinta žemyn ir yra įkvepiamos ir plaučius, patenka į žmogaus, gyvulių ir augalams. Radioaktyvių medžiagų veikimas organizme yra labai komplikotas. Priklauso nuo spindulių rūšies ir intensyvumo. Tam tikrais atvejais radioaktyvumas greit išnyksta. Bet daug spindulių ir dulkių pasilieka metus ir net dešimtmečius.

Branduolinės bombos sprogimas žmonėms sudaro pavojų net už 300 kilometrų. Amerikos ekspertų manymu po pirmo smūgio tik kas antras amerikietis išliks gyvas ir išeis iš bunkerio. Bet radioaktyvios medžiagos apnuodys orą, vandenį, augalus ir gyvulius. Žmogus iš bunkerio išeiti galės tik po keturių savaičių. Bet kas po to?

Žmogaus padėtis, sužeisto radioaktyviais spinduliais, yra baisi: po kelių valandų pradedama blogumas, vėmimas, dideli galvos skausmai, žarnų ir kraujotakos sukrėtimai (pirmas periodas). Antras periodas pasireiškia tariamu pagerėjimu. Simptomai išnyksta kelioms valandoms ar net savaitėms. Trečias periodas pasirodo staigiai sveikatos pablogėjimu ir aukšta kūno temperatūra. Visi simptomai pirmo periodo iškyla dar didesniu aštrumu. Pradedama oro trūkumas, sunkumai „ant krūtinės“, odos kraujavimas, plaukų slinkimas ir t. t. Šitas periodas gali trukti keletą savaičių. Po to ateina mirtis. Bet lengvo apsinuodijimo atveju žmogus po kelių mėnesių pasveiksta.

Sunkus apsinuodijimas gali išaukti mirtį per keletą valandų. Bet ir žmogaus pagijimas dažniausiai yra tik tariamas: ta nelaimė persiduoda vaikams ir net vaikų vaikams. Radioaktyvaus apsinuodijimo persidavimas vaikams yra tikras dalykas. Bet šitas klausimas dar nėra pilnai ištirtas. Todėl atominiai bandymai jau ir dabar daugeliu atžvilgiu yra pavojingi.

Priešatominis bunkeris ar slėptuvė yra nekas kita kaip karstas. Gal būt, žmogus gali pergyventi bombos sprogimą. Bet ar jis gyvens toliau? Bombinio puolimo metu didmiesčio gyventojai sukelia paniką, prasidės infekcinės ligos, radioaktyvių medžiagų sukeltos ligos ir t. t. Susisiekimas pakriks. Pagalba iš niekur neateis. Visa valstybė gali būti bombomis apsėta.

Atominė energija prie geros valios yra žmonijos palaima. Bloga valia gali atnešti žmogui mirtį ir visišką susinaikinimą. Atominis amžius ir politinis chaosas yra du nesuderinami dalykai ir visos tragedijos pagrindas.

VESTUVIŲ NUOTRAUKOS IR AUKŠTOS RŪŠIES FOTOGRAFIJOS MŪSŲ SPECIALYBĖ.
PRECIN PHOTO STUDIO
4068 Archer Ave. Tel. VI 7-2481
EDUARDAS ULIS, sav.
(Incorporated)

A. Mončys

Statyba

★ M. Žemaitienė, gyv. Philadelphia, Pa., laimėjo kelionę į Havajus ir turėjo progos dalyvauti ten sukamame „Diamond Head“. Tame filme, kuriame svarbiausias roles turi žvaigždės George Chakiris ir Yvette Mimieux, ji vaidavo turistę. M. Žemaitienė yra inžinieriaus žmona ir 3 vaikų motina. Jos laisvalaikio mėgiausias užsiėmimas yra dalyvavimas įvairiuose konkursuose.

★ Nijolė Martinaitytė, gausi bakalaureato laipsnį Southern Illinois universitete ir dabar siekianti magistro laipsnio Illinois universitete Urbanoje, dramaturgijoje yra tikra veteranė, dalyvavusi 26 teatriniuose pastatymuose, o ir ji pati surežisavo 5. Dabar N. Martinaitytė dirba prie T. S. Elioto „The Waste Land“.

INVENTORINIS IŠPARDAVIMAS

INVENTORINIAME IŠPARDAVIME PIRKSITE
VISAS MEDŽIAGAS LABAI PIGIAI.
PASINAUDOKITE ŠIA RETA PROGA!

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilno nių, šilkų, nylonų, tafetų, aksomo ir kitų medžiagų siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrai, taip ir moterys: Vėliūrų, cėnėlos ir „needlepoint“, kuriuos dar galima suspti pasiūti artimiesiems Lietuvon.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę
Jefferson St., Chernin's aikštėje.

Užuolaidos ir apdengimai baldams siuvami taip pat pagal užsakymą.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Sodom and Gomorrah. Kai šis filmas buvo pradėtas rodyti Chicagoje, prie teatro stovėjo eilės žmonių, suintriguotų, kaip tas nuodėmių miestas atrodys ekrane. Vienas kritikas taikliai pastebėjo, kad tą filmą rodant — su daugeliu „mėsos“, tačiau apskritai suaugusiai publikai filmas nesokiruojantis, gi bausminis sodomiečių miesto sudegimas. Loto žmonos pavertimas druskos stulpu net sudaro gilų įspūdį ir verčia susimąstyti. Nors filmo tema biblinė, bet ekrane nukrypstanta į išryškintą kitos temos: vergų laikytojos karalienės Beros varžybų su vergų laisvintoju Lotu. Filme vaizduojantį vaidmenį turi Stewart Granger ir Pier Angeli. Nors filmas ir nepasižymi ypatingomis meno aukštumomis, tačiau žiūrovas jame neuobdžiaus.

West Side Story. Ilgą laiką įvairiuose teatruose eina šis, įvairiomis premijomis ir pirmas vietas iškeltas filmas. Tai muzikinė drama, vaizduojanti jaunųjų meilę ir gatvės vaikelių kovas. Tema būtų banali, tačiau pastatymas labai išmąstytas, įvedant gausių naujų kaip vaidyboje, taip ir filmavime. Eiliniam žiūrovui filmas gal net pasirodys nuobodokas, tačiau naujųjų ieškotojas, ypač kuris nesibaido modernizmo, filmą seks su dėmesiu. Vadovaujančiuose vaidmenyse Natalie Woods, Richard Beymer, Rita Moreno, George Chakiris.

Cinemas. Chicagoje šią savaitę baigiamas demonstravimas cineramos filmo „Wonderful World of the Brothers Grimm“. Tai ekrano pynė, sudaryta iš brolių Grimm gyvenimo ir jų trijų pasakų. Iš visų cineramos pastatymų kritika

MIRTIS NEBAISI

Nuteistasis mirtis buvo paklaustas, koks jo paskutinis noras.

— Norėčiau užvalgyti grybų, — atsakė jis. — Iki šiol vis bijodavau, kad nenusinuodyčiau.

DAINA ELECTRONICS
Gavinis A. Semant
TV-RADIALI — JUOST. REKORDERIAI
STEREO FONOGRAFIJ — PLOKSTELAI
ANTENOS — BATERIJOS — LEIDIMAI
EL. VIRT. PRIETAISAI — LAIKRODŽIAI
Visam žemumai kainos ir garantija
3321 S. Halsted St. - CLIFFSIDE 4-5685

10%, 20%, 30% pigiau mokėsite už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago 42, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

PILDOME „INCOME TAXES“ Bridgeporte pirm., treč., ketvirt. vakare nuo 6:30 iki 9 val. Sešt. nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.
EDWARD A. PUISIS
3333 South Halsted Street
Telefonas 523-8480

4 1/2 %

current dividend

5 %

on investment bonus

4 1/2 % DIVIDENDU MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS
Už 4 metų investavimo bonus mokamas 4 1/2 % dividendų kas pusmetį ir dar išmokėsim po 1/4 % už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antr., penkt., ir šeštad. 9 v. r. iki 4:30 p. p.
Trečiad. uždaroma: ketvirtad. 9 v. r. — 8 p. p.

KVIECIAME APLANKYTI MŪSŲ NAUJAS PATALPAS

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4 1/2 %

Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 1 d.

VALANDOS: PIRM. ir KETV. 9 v. r. iki 3 p. p.
ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. p.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaroma

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

TURI DVI KRAUTUVES CHICAGOJE:
BRIDGEPORTE, 3207 S. Halsted St., Victory 2-4226
Vedėjas E. RUDAITIS

FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western, Prosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9:30; kitom dienom nuo 9 iki 6 v. v.
Penktadieniais vakare iki 9:30 val. vakaro ir sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. atidaryta tik 6211 S. Western Ave. krautuvė.

VALANDOS:
Pirmad. nuo 12 iki 8 po piet
Antrad. 9 4
Trečiad. uždaroma visą dieną
Ketvirtad. nuo 9 iki 3 po piet
Penktad. 9 8
Šeštad. 9 12:30

4 1/2 %

anticipated dividend on investment accounts

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

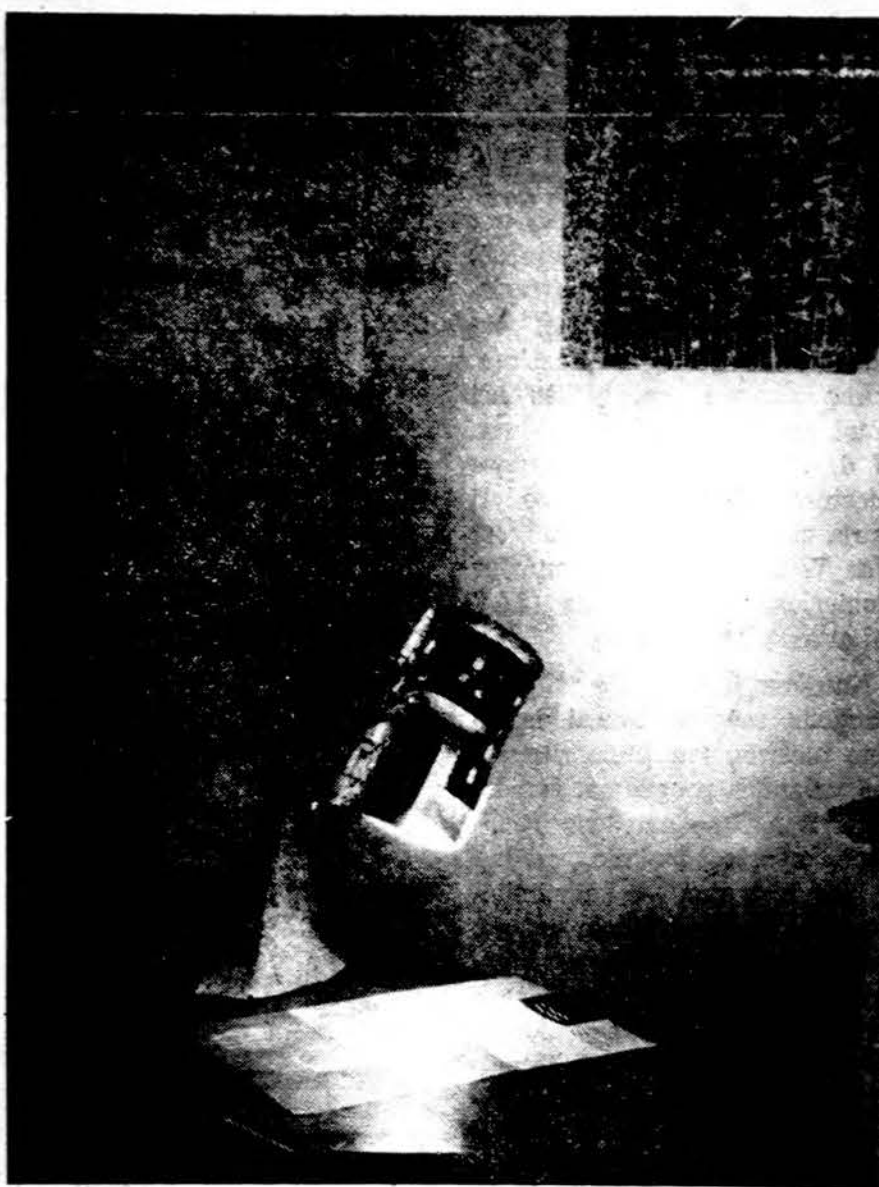
6245 South Western Ave. Chicago 36, Illinois
Member of Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois

Chicagos Savings bendrovės naujai padidinta įstaiga su dviem kėmais automobiliams užima 290 pėdų plotį. Tai viena įdomiausių ir mūsų klientų patogių paiklausių įrengta įstaiga Chicagoje. Aukšti dividendai, apdraustas saugumas, skubus ir malonus patarnavimas.

Taupykite ir skolinkite pinigus Amerikos Lietuvių Sostinėje — Marquette Parko apylinkės centre.

For better wedding Portraits and Cands
CALL RA 3-390C
1505 W. 79th St.
OR
OL 2-9070
6010 Cermak Rd.
H. DUBOIS
PORTRAITURE
32 Years In Same Location
Kalbame Lietuviškai

STIRBIS FUEL OILS
Aliejus virtuvei ir krosnims
„Geresnė ir pigesnė alyva“
Tel. HEMlock 4-6264
PETRAS STIRBIS
6741 So. Maplewood Ave.
Chicago 29, Ill.

A. Mončys Lempa (Kun. J. Girdžiaus nuosavybė)

Čiurlionio Galerijos kolekcija

Viso turimo lobio išstatymo proga
STASYS GOSTAUTAS

Nenormaliose sąlygose yra sunku reikauti normalių rezultatų bet kokio gyvenimo apraiškų. Tuo labiau mene ir literatūroje. Dažniausiai tenka pasitenkinti gera valia ir įvertinti pasisventimą.

Mūsų mene, be abejo, nei vieno, nei antro netrūksta. Čiurlionio Galerijos faktas šitai liudija, o penkerių metų laikotarpio įgyti kūrinių aiškiai rodo šito pasiaukojimo vaisius.

Sunkiausia dalis jau padaryta. Šiandien jau mes negalime abejoti mūsų mikro - muziejaus gyvenimu. Sunkiausia dalis yra padaryta: daugiau kaip šimtas kūrinių liudija herojišką kovą kiekvienam iš jų įsigyti. Negalim reikauti iš mūsų kolekcijos tik šedevrų lobio, kurių mes kaip ir neturime. Tad šita prasme Čiurlionio Galerija reprezentuoja tik mūsų meninį stovį tremtyje.

Be abejo, kiekvieno dailininko ir kūrinių vertė yra nevienoda. Tad, laikui praėjus, Galerija turės padaryti atranką. Bet tuo tarpu yra svarbiausia turėti iš ko padaryti tą atranką.

Ir didžiuliosios muziejus ne vien tik šedevrai

Kiekviena kolekcija susideda iš labai nelygių meno vertybių. Prie meno šedevrų rasime ir antraeilį kūrinių, kurių pagerbimas turi grynai kompromisinę reikšmę. Tokių kompromisų neišvengia nė didžiausi pasaulio muziejai, kurių rūšiai yra pilni antraeilii ir trečiaeilii kūrinių, tik retkarčiais parodomų viešumoje. Čiurlionio Galerijos Tautos šventės savaitgalio proga viso lobia išstatymas prieš žiūrovo akis yra labai naudingas mūsų bendruomenei ir mūsų dailininkams. Koks jis bebūtų, tai yra mūsų meno lobynas, konkretus mūsų dailininkų darbas, ir jo vertė priklauso tik nuo mūsų dailininkų vertės ir talento.

Rūpestis kokybe

Kaip kiekviena organizacija, taip ir Čiurlionio Galerija turi savo nesklandumų ir klaidų. Bet už tą viską daug svarbesnis yra rezultatas, o rezultatas konkretus: Amerikos lietuviai turime savo muziejų. Dabar, kai jis egzistuoja, jau galime pradėti rūpintis ir jo kokybe. Reikia siekti tokio jo meninio lygio, kad, parodžius svetimaui, nereikėtų rausti, o patys dailininkai skaitytų garbę pakliūti muziejaus kolekcijon. Galerija turi dar vieną užda-

A. Mončys Gintaro rinkėjas

gyti ar bent laikinai pasiskolinti visa eilė ano laikotarpio kūrinių ir juos pateikti mūsų jaunųjų akių.

Dar daug ko pasigendama

Čiurlionio Galerijos kolekcija kol kas neturi dar savo tikro, aiškaus veido. Kūriniai, išgyti vėnokių ar kitokių būdu, nerodo tikros, sąmoningos linijos, ir aiškiai pastebima konfuzija. Bet tai suprantama, žengiant pirmuosius žingsnius.

Pasigendame daug dailininkų darbų, kurių dalyvavimas pakeltų galerijos kolekcijos vertę, kaip pvz. Jonyno reprezentaciniai darbai, Galdiko paskutiniai kūriniai, Mončio, Kašubos skulptūros, laisvos Lietuvos mirusių dailininkų darbai ir t. t.

Laisvosios Lietuvos ciklas

Jau dabar reikėtų susirūpinti atskirti laisvos Lietuvos dailininkų kūrinius nuo tremties ir amerikietiškojo laikotarpio kūrinių. Laisvosios Lietuvos ciklas yra jau užbaigtas, ir jo pasiektus rezultatus galėtume kaip tik vaizdžiai išryškinti Čiurlionio Galerijoje. Antra vertus, yra svarbu tuos kūrinius taipgi išsaugoti sekančioms kartoms ir Lietuvai.

Dabartis dar labai sijotina

Visai kitokio traktavimo reikalauja šių dienų kūriniai, kurie dar blaškosi ieškojime ir kovoje. Jų Čiurlionio Galerijoje yra apšviesti, ir laikui atėjus, jie reikalauja kruopštaus peržiūrėjimo ir atrinkimo. Kai kurių dailininkų kūrinių aiškiai yra per daug ir nemaža jų dalis yra gerokai vienodi. Jie neišryškina dailininko veido, bet atvirkščiai — priverčia abejoti jo sugebėjimais. Reikia atsiminti, kad ne visi paveikslai yra muziejiniai, kaip ne visi paįsytai yra jau dailininkai.

Pagaliau būtinai ir katalogas

Akademiškiau ir tiksliau vertinti Čiurlionio Galerijos turą reikėtų ilgesnio ir nuodugnesnio jo apžiūrėjimo. Bet pirmiausia reikėtų dar belstis į mūsų meno kolekcionierių duris, kad jie reikalingesnius turimus darbus sutiktų ilgesniam laikui pasiskolinti, o gal ir perleisti Galerijai. O tada jau būtų galima rimtai pradėti atrankos darbą ir tinkamo katalogo leidimą. Be abejo, katalogas turėtų būti išleistas dviem kalbomis ir išsistintetas spaudai, muziejams ir meno komentatoriams. Šitai pagyvintų ir dar labiau įprasmitų Čiurlionio Galerijos gyvumą.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

(Licensed by NESHPOSILTORG)

Paskubina jūsų siuntinius jūsų draugams ir giminiams
Sijantiniams APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS —
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite, negu pirksdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur.

Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite arba aplankykite mūsų jums artimiausį skyrių:

- NEW YORK, N. Y. — 39 - 2nd Avenue AL 4-5156
- NEW YORK, N. Y. — 135 W. 14th Street CH 3-2533
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue DI 5-8808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue LI 2-1767
- SOUTH BOSTON, Mass. — 359 West Broadway, Tel. 268-0068
- Boston du skyriai
- BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue VI 1-5353
- GREAT RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St. N. W. GL 8-2256
- HARTFORD, Conn. — 11333 Jos. Campau TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave. Tel. CH 6-1724 ir 233-8030
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave. GR 6-2681
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- LAKELAND, N. J. — 126 - 4th Street FO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street PL 6-0766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox CLUB Bldg.

DRAMOS KONKURSUI

SKIRIAMA \$500

Scenos Darbuotojų Sąjunga kei Sofijai Adomaitienei, 6727 Chicagoje skelbia dramos veikalei parašyti konkursą šiomis sąlygomis:

- \$500.00 skiriama už geriausią parašytą komedijinio žanro veiklą.
- Tematikos pasirinkimas laisvas.
- Veiklas turi būti sukurtas 2—3 val. vaidinimui ir įmanomas pastatyti išeivijos meniniam vienetais.
- Scenos Darbuotojų Sąjunga įsipareigoja premijuotą veiklą pastatyti vienu metų bėgyje, pasilikdama visas teises į veiklą vienems metams nuo premijos įteikimo.
- Konkurse gali dalyvauti visi laisvojo pasaulio lietuviai rašytojai.
- Veikalai perrašyti mašinėle ir atžymėti slapyvardžiu, priedant tikrąjį autoriaus pavardę atskirame voke, turi būti atsiųsti iki 1963 mt. gruodžio 15 d.
- Nepremijuoti veikalai grąžinami autoriams; vokai su autorių pavardėmis neatidaromi.
- Veikalai sunčiami Scenos Darbuotojų Sąjungos pirminin-

Jury komisija: Zita Kevalaitytė - Visockienė, Marija Lemešytė - Dikiniene, kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC, Balys Chomskis ir Kazys Ozelis.

SENOVĖS LIETUVIO APDARAS

Kaip patikimi šaltiniai patvirtina, lietuviai kaime XVII amž. dėdavo pakulinius ir pašukinius drabužius. Kadangi tada buvo baudžiava, tai dalį linų tekdamo atiduoti dvarui, o kitą parduoti, kad būtiniausiems reikalsams susidarytų pinigų.

Išginiai drabužiai būdavo lininiai ir vilnoniai.

Išginis vyrų ir moterų viršutinis drabužis būdavo ilga iki pusės blauzdų milinė pilkos

Typing Classes NOW FORMING

AFTERNOON OR EVENING CLASSES AVAILABLE
Next Class Starting Soon
IBM KEYPUNCH & COMPTON REGISTERATION NOW BEING ACCEPTED
6233 S. WESTERN
MERCHANDISE MART, RM. 7134
5217 HOMAN — WE 1-9600

KVALIFIKUOTOS RANKOS ir AKYS

Ne visi vaistai yra pagaminami vaistų gamybos laboratorijose. Dangelį receptų mes turime išpildyti tik iš užrašų. Tokiu atveju tik tikslus pasvėrimas ir išnėrimas yra labai svarbu. Kai mes išpildome receptą, Jūs galite būti užtikrinti, kad Jį tiksliai išpildysime, kaip daktaro užrašyta.

Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie veikia pasekmingai. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujausių ir vėliausių išrašų.

DARGIS DRUG STORE
CHARLES P. DARGIS
Reg. Pharmacist
2425 W. Marquette Road
Chicago 29, Ill.
Tel. HElock 4-6050

VALANDOS:
Kasdien 9:30 v. r. iki 9 val. vak.
Šeštad. 9:30 v. r. iki 6 v. v.
Treč. ir sekmad. uždaryta

SAVE WITH SAFETY

UP TO 6.39% ON BONUS PLAN
TO 4.85% QUARTERLY ON REGULAR ACCOUNTS
INSURED BY U.S. GOVT. AGENCY
Ideal for Trust, Estate, Minors, Pension & Retirement, Welfare, Profit Sharing, Partnership, Corporation, Labor Union, Church, College, Bldg. & other Funds.
Send for Free List of Insured Savings & Loan Associations
OUR 26th YEAR
ALLISON WAUGH & COMPANY, INC.
6670 NORTHWEST HIGHWAY
DEPT. D. CHICAGO 31, ILLINOIS

STABDŽIŲ TAISYMAS IR NAUJŲ ĮDĖJIMAS (COMPLETE BRAKE SERVICE)

KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS (BODY & FENDER WORK)

Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais.

Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuota ir sažningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29, Illinois
GRovehill 6-7777

spalvos, diržų ar juosta sujaučiama.

Ziemą būdavo vilkimi ilgi kailiniai. Kai būdavo kur nors toliau važiuojama, tai už juostos

būdavo užkišamas kirvis — būtiniausias įrankis ir ginklas.

GENUINE ABORIGINAL BOOMERANG

HAND CARVED, COLORFULLY PAINTED, DIRECT FROM AUSTRALIA

A. fascinating. Scientific Weapon that always comes back to you when you throw it.
16 inches long. Directions included. Special discount for Gross Quantity orders.

\$3.00 each p.p.d.

ORDER FROM
FAR AWAY PLACES
IMPORT-EXPORT CO.
439 Alta Ave. Dept. CP.
SANTA CRUZ, CALIF.

Gardaus maisto siuntiniai į visus kraštus. Pristatoma per 3-4 savaites. Pilnai garantuota. Prašykite sąrašų ir kainoraščių.

GRAMERCY SHIPPING CO.

118 E. 28th Street
New York 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

KARPENTERIS
• Visoki namų pataisymai
• Prieinama kaina. Virtuvų spintelių ir kt.
IGNAS
Tel. 476-5405

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois

Tel. PR 6-8998

SEGHEITTI TRAVEL BUREAU, Inc.

savo klientų patogumui atidarė naują skyrių miesto centre
176 West Adams St. (Chicago 3, Ill.) tel. STate 2-0796

Dabar galite jų prityrusiu kelionių patarnavimu pasinaudoti 2451 SO. OAKLEY AVE., Yards 7-3278 6 dienas savaitėje, o miesto centre nuo pirmadienio iki šeštadienio.

Abiejuose skyriuose sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoje, AZIJOJE ar kituose kontinentuose, o taip pat ir P. Amerikoje, Kanadoje ir pačioje Amerikoje įvairiose vietose.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

Jau dabar siųskite VELYKOMS!

DĖL GARANTUOTO PRISTATYMO KREIPKITES I

CENTRAL PARCEL SERVICE

PAGRINDINĖ ISTAIGA:

220 South State Street
Tel.: WA 2-9354

NAUJAS SKYRIUS:

2618 West 63rd Street
Tel.: WA 5-2466

Atvykite ir apžiūrėkite mūsų gausų pasirinkimą prekių dovanoms.

JAU 16 METŲ
PRISTATOM SIUNTINIUS
I LIETUVĄ
— VISADA LAIKU!

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

LIETUVIŲ ISTAIGA

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvirt. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reiklauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išituks neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI SIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CENTral 6-5206

Valentinos Kojelienės koncertas Jaunimo Centre

J. ZILEVICIUS

Chicago yra pilna visokių staigmenų. Štai dar viena, kuri daugelį nustebins: solistė **Valentina Kojelienė** pirmą kartą koncertuoja lietuvių publikai Jaunimo Centre "Laiškų Lieviam" metiniame renginyje kovo mėn 9 d. 7 val. vak. Kai kurie ją dar prisimena dainavusią įvairiuose Chicago lietuvių rengimuose. Bet tai buvo prieš daugelį metų, jos muzikinės karjeros pradžioje. Neseniai buvo jos Chicago debiutas Studebaker teatro salėje, kur, kaip teko girdėti, ji parodė savo aukštą balso kultūrą. V. Kojelienė yra taipgi du kartus koncertavusi New York Town Hall salėje, susilaukdamas nepaprastai gerų įvertinimų iš žymiausių New York muzikos kritikų.

V. Kojelienė pradėjo mokytis dainavimą Kauno konservatorijoje, dar tebelankydama gimnaziją. Vėliau ketverius metus studijavo dainavimą Muencheno "Die Akademie der Kunst" pas prof. Paul Neumann. Atvykusi į Chicago, toliau lavinosi su maestro Dino Bigalli. Dabar laikas nuo laiko tobulina savo dainavimą su garsiojo pianisto Paul Ulanowsky. Ji yra dainavusi Pavanne Operos teatre ir atlikusi pagrindinius įvairių operų vaidmenis: Violetos (Traviata), Mimi (Bohema), Gilda (Rigoletto), Fejos (Hansel and Gretel).

Kas žino, kokią reikšmę turi artistams suruošti koncertą Town Hall arba Carnegie Hall salėse, New York'e, tas supranta, kad solistei, dainavusiai šioje salėje ir susilaukusiai palankios kritikos New York'o didžiojoje spaudoje, jau yra atviros durys į plačias pasaulinių koncertų auditorijas. Bet tegul kalba patys kritikai.

"Musical America", New York'e leidžiamas muzikos žurnalas 1960 m. taip rašė: "Solistė V. Kojelienė, akompanuojant žymiam pianistui Paul Ulanowsky, padarė puikų įspūdį. Ji gražiai laikėsi scenoje, nevartodama gestų bei nereikalingų judesių. Jos balso kokybė buvo gera. Jos balso diapazonas buvo pakankamas išpildyti "Ah fors' è lui" taip pat gerai, kaip ir mažiau teatralinę R. Strausso "Ständchen". Jos prancūziškas tarimas su puikia artikuliacija buvo malonu girdėti. Nepaprasto tobulumo ji pasiekė, atlikdama Chansson "Le temps de lilas".

"New York Herald Tribune" muzikos kritikas Walter Flanagan rašo: "Valentina Kojelienė,

jauna lietuvaitė — sopranas (dabar gyvenanti Chicagoje), debiutavusi Town Hall salėje, turi gražų balsą. Jos balsas yra labai specialios kokybės, nepaprastai sultingas lyrinei koloratūrai, kuris iš tikrųjų yra lyrinė koloratūra ir jo skalė yra ypatingai plačios apimties. Kadangi V. Kojelienė visai nėra varžoma aukštesniems sopranams tipiško skalės apribojimo, tai ji gali išdainuoti žemus tonus tokiu pat lengvumu ir rezonansu, kaip ir aukštuosius — briliantinius. Jos programoje buvo atstovaujami skirtingi stiliai. Ji vedė mus nuo Glucko ir Haendelio iki Wolfo ir Strausso, Debussy ir Chausson, per Verdi, Davico, Banaitį, Kačanauską iki Giannini ir Hageman. Ir visa tai išpildyti jai nesudarė jokių problemų. Gal kai kam atrodytų, kad jos pagrindinis dainavimas yra Muencheno "Die Akademie der Kunst" pas prof. Paul Neumann. Atvykusi į Chicago, toliau lavinosi su maestro Dino Bigalli. Dabar laikas nuo laiko tobulina savo dainavimą su garsiojo pianisto Paul Ulanowsky. Ji yra dainavusi Pavanne Operos teatre ir atlikusi pagrindinius įvairių operų vaidmenis: Violetos (Traviata), Mimi (Bohema), Gilda (Rigoletto), Fejos (Hansel and Gretel).

Valentina Kojelienė

dinė sritis yra opera, tačiau jautriausiai ir subtiliausiai ji interpretavo Debussy "Il pleure dans mon coeur" ir "En sourdine". Melodinis judrumas, atrodo, jai nesudaro jokios problemos".

"New York Times" muzikos kritikas John Briggs atsiliepia: "V. Kojelienė padarė malonų įspūdį savo nuosirdžia laikydamasi scenoje ir sąžiningu įsijautimu į programos muziką. Buvo aišku, kad rečitalis paruoštas rūpestingai ir kad jos muzikos pažinimas yra labai geras. Balsas malonus, patraukliai skambas, pvz. prancūziškų kūrinių grupėje buvo nepaprastai ekspresyvių momentų".

"Musical Leader" žurnalo muzikos kritikas W. F. Loeb taip jos rečitalį apibūdino: "Jos debiutinis rečitalis Town Hall salėje savo muzikalumu teikė klausytojams didelį pasigėrėjimą. Talentinga dainininkė, atlikdama savo programą, sudarė puikią galimybę įvertinti jos muzikalumą ir techniką. Vertinant, reikia pripažinti, kad muzikalumas ir išpildymo technika V. Kojelienės yra aukštai išvystyta. Balsas išlavintas ir skoningas. Ypač mums patiko Debussy ir Chausson kūriniai".

Panašiai buvo rašoma 1961 metais ir apie antrąjį rečitalį. Tad lietuvių muzikos mėgėjams tikrai bus reta proga, atsilankius kovo 9 d. į "Laiškų Lieviam" rengimą, išgirsti šios amerikiečių kritikų išgirtos solistės koncertą, kuriame bus nauja, įdomi programa su lietuvių ir kitataučių kompozitorių kūriniais. Kadangi koncerto salėje visos vietos yra numeruotos ir susidomėjimas koncertu gana didelis, nes nemaža bilietų jau įpirkta, tai koncerto rengėjai pataria visiems įsigyti bilietus iš anksto, nes vėliau jų gali pritrūkti. Bilietus galima gauti Jaunimo Centre, "Marginuose", Karvelio krautuvėje ir "Laiškų Lieviam" administracijoje, iš kur, atsiuntus pinigų, galima užsisakyti bilietus ir laišku. Auka į koncertą 3 ir 2 dol., o į vakariene, kuri po koncerto bus apatinėje salėje — 2 dol. Prieš koncertą bus įteiktos premijos "Laiškų Lieviam" konkurso laimėtojams.

S. Žilys

Pieta (aliejus)

NAUJAS UŽSLĖPTAS TALENTAS

Romoje Švento Kazimiero Lietuvių Kolegijoje nuo 1957 m. gyvena kun. **Stasys Žilys**. Jo tiesioginės pareigos — Rytų Bažnyčios Archyve tvarkyti dokumentacinį skyrį.

Kunigas Stasys, be savo tiesioginių pareigų, visą laisvą laiką skiria tapybai. Jo mažas kambarelis yra apverstas baigtais ir vis dar tapomais paveikslais.

Minimas dailininkas yra kuklus: nenori niekam savo darbų nei rodyti, nei jais girti. Tik įsitikinęs, kad svečias nuosirdžiai geidžia jo tapytus paveikslus pamatyti, atidaro duris ir supažindina ateivį su savąja kūryba.

Kun. S. Žilys turi nutapęs keliasdešimt paveikslų. Koloritas darnus. Ekspresija stipri. Tematika daugiausia religinė. Keletas kūrinių yra tikrai aukšto meninio lygio. Jeigu kun. Žilys gyventų kur kitur, tai galėtų drąsiai rengti savo darbų parodas, kaip ir kiti menininkai.

Mažoje Romos lietuvių kolonijoje, be žinomo Sofijos Pacevičienės ir Irenos Pacevičiūtės, dabar išskyla ir trečias lietuvis dailininkas kun. Stasys Žilys. Tik pastarasis nėra realistinės mokyklos sekėjas, kaip kad mi-

nėtoji S. Pacevičienė su savo dukra Irena. Bet kun. Žilys taip pat nėra ne abstraktistas. Kun. S. Žilys gamtą ir žmogų išgyvena savitai, juos perleisdamas pro savo jausmų prizmę. Jo paveiksluose tiek žmogus, tiek daiktai nors ir neperanda savo kontūrų, bet yra gerokai pasinėšę nuo realizmo į šalį. Pagal jo dabar sukurtus ir kuriamus paveikslus galima būtų autorijų glaudinti daugiau į impresionistų eiles.

Kun. S. Žilys tapybinį meną studijuoja pas Romos muziejaus direktorių (buvusį meno mokyklos profesorį) D'Aloisio Vasto.

Mielai laukiama naujo dailininko su savo darbų paroda lietuviškose kolonijose.

K. P. C.

ŽIRGAS AR ASILAS?

Žymus aktorius Devrientas užkariavo žiūrovus savo puikia vaidyba.

Pasiekęs pačios garso viršūnę, kartą Berlyne jis vaidino Ričardą Trečiąjį.

Kaip veikale numatyta, penktąjį veiksmo metu jis suriko:

— Žirga! Žirga! Už žirgą aš atiduočiau ištisą karalystę!

Tada iš paskutiniųjų suolų pasigirdo balsas:

— O ar netiks asilas?

Aktorius nesumišęs atsiliepė: — Tik, tik ateikite čia!

DVIGUBA KAINA

Vienas graikų aristokratas labai mėgo plepėti. Jis nuvyko pas Sokratą, kad tas pamokytų jį iškalbos meno — retorikos. Filosofas pareikalavo iš jo už

THE EUROPEANS

Interior decorators and art gallery. Import original oil paintings. German china and painting murals direct from Germany. Imported furniture, german Hi-Fi sets, portable bars, expert workmanship. Quality material. Show rooms of 63 collection of murals. We do complete painting paperhanging and wall washing. All work guaranteed and free estimates.

5651 West North Avenue.
889-6732

Please mention this ad.

VISADA APSIRŪPINKITE MŪŠŲ SKANIAIS TORTAIS, O YPAČ UŽGAVENIŲ LAIKOTARPIU!

Cikagiečiams jau gerai yra žinomas puikus Brighton Bakery Felikso Mackevičiaus gaminių skonis. Gyvenantieji ne Chicagoje dabar taip pat gali apsirūpinti skaniais Brighton Bakery gaminiais: Raguoliu (Baumkuchenu), lietuviškais biskvitais, įvairių skonų pyragaičiais, aguoninėm babbkom, medauninkais, mazuromis, lietuviško skonio keksais, įvairiais tortais, aštuonių rūšių duona ir kitais gaminiais. Tuos visus gaminius BRIGHTON BAKERY pasiūlys jums paštu. Reikalaukite gaminių kainoraščio. Iš kurio pasirinksite kas jums yra reikalinga. Cikagiečiai gali vietoje (kepykloje) gauti jau pagamintą prancūzišką tešlą, iš kurios patys namie pasigamins sau pageidaujamus kepinus.

BRIGHTON BAKERY

2457 West 46th Place

Chicago 32, Illinois Telef. Vlginia 7-1250

BRIGHTON BAKERY GAMINIŲ REIKALAUKITE
VISOSE MAISTO KRAUTUVĖSE, KAI ČICAGOJE,
TAIP IR KITUR.

NARYS LITHUANIAN CHAMBER OF COMMERCE

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

FEBRUARY — VASARIO 21, 22, 23 D. D.

DUJARDIN IMPORTED

GERMAN BRANDY Fifth \$4.98

LEMON ICE LIQUEUR, 70 Proof Fifth \$3.79

MANDOCREMA (GOLD DROPS)

Imported Italian Wine Fifth \$1.98

GRAIN ALCOHOL 190 PROOF

U. S. P. Fifth \$4.89

RICCA DONNA IMPORTED VERMOUTH

Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29

VANDERFLIP DUTCH CHERRY,

RASPBERRY or BLACKCURRANT WINE Fifth \$1.89

CANADIAN EIGHT 8 YEAR OLD 86.8 Proof

CANADIAN WHISKEY Fifth \$3.98

BORDONI Imported Chianti Wine Quart .98c.

PABST BLUE RIBBON BEER

Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles \$3.59

MILLER HIGH LIFE BEER

Case of 12—12 oz. Throw Away Bottles \$1.59

DRAUGAS, šeštadienis, 1963 m. vasario mėn. 23 d.

7

mokslą dvigubai daugiau, negu gubai? — paklausė jis. buvo praręs imti iš kitų. — Bėl to, kad tave reikia iš- Aristokratas nustebo. mokyti ne tik kalbėti, bet ir ty- — Tai kodėl gi iš manęs dvi- lėti.

GRADINSKAS

J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAI, HI-FI, VESINTUVAI
Parduodami • Taisomi
Sėkm. uždaryta

MOVING

J. NAUJOKAITIS
Ilgą metų patyrimas ir
apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

J. F. EUDEIKIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7 1741-2

4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

Petkus

TEVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-0

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Vlginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. LAFayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių
ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET

Telef. PR 8-0833

PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO

MR. NELSON

SAVININKO

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

APDRAUSTA

Didesnis uždarbis už santaupas,
paremtas 48 metų patyrimu ir JAV
valdžios agentūros apdrauda.

MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave. • Chicago 32

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 3321 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. CL 4-5665

PAVASARIS MADŲ PASAULYJE

Iš spaudos teko sužinoti, kad Korp! Giedra ir ši pavasarį ruošia madų parodą. Berods, perreiktų metų pelnas buvo skirtas Giedros skelbiamam romano premijavimui, kuris jau ši rudenį bus realizuotas. Su pasigėrėjimu seku Giedros veiklą, todėl norėčiau ir ši kartą iš anksto skaitytojus supažindinti su organizatorių planais. Todėl kreipiausi į rengėjas:

— Kuo skiriasi ši paroda nuo buvusių pereinamais metais?

— Esminiai tuo, kad demonstruojamus rūbus žiūrėvės galės įsigyti Chicago geresniųjų rūbų krautuvėse. Gi gabios moterys ir pačios galės juos pasiūti. Tačiau, gyvenant tempo amžiuje, yra daug patogiau nusipirkti aprangą krautuvėje.

— Ar ši bus vienintelė šio sezono paroda?

— Taip atrodo, neteko girdėti, kad kokia kita būtų organizuojama.

— Kokie rūbai bus modeliuojami?

— Pilna apranga. Apsiaustai, eilutės (kostiumėliai), sportiški drabužiai, dieninės, popietinės bei vakarinės suknelės.

— Didelį išpūdį paliko pereinamųjų metų komentatorė Alė Kėžienė; kas šiais metais turės šias pareigas?

— Ir šiais metais sutiko Giedrai talkininkauti Alė Kėžienė. Turėsime ir vėl progos jos komentarais pasigėrėti.

— Vienas svarbiausių faktorių parodoje — tai modeliotojos. Kas koordinuoja jų pasirodymą?

— Atrodo, daugumai patiko pereinamais metais Nijolės Manelienės modeliavimas. Todėl ryžomės į ją kreiptis, kad šiais metais savo nuožiūra parinktų modelius.

— Ar tiesa, kad modeliotojos modelius ir šukuosenas?

— O, taip! "Fantasy" grožio salono savininkė A. Jorasiene ir I. Micevičienė sutiko modelius sušukuoti.

— Ar planuojate svečius pavaistinti?

— Būtinai. Truputį kitaip, negu pernai Vaisės bus įtrauktos į žangos kainon.

— Gal turite dar kokių komentarų?

— Tur būt, tik tiek, kad dėdamos geriausios pastangos, tikimės nurodžiai išsamiai planingą parodą.

Paroda įvyks kovo 10 d. 3 val. p. p. Jaunimo Centre. Rengėjos nuosirdžiai kviečia plačią visuomenę atsilankyti.

Kristina Dauginienė

Kas naujo moterų fronte?

Su prasidėjusiu debiutančių sezonu, Chicago Lietuvių Moterų klubas ir vėl visu intensyvu planuoja Gintaro balių, kai parinkta lietuvių mergaičių grupė bus pristatyta visuomenei. Debiutantės "nusilenks" visuomenei birželio 23 d., sekmadienį, South Shore Country klube, kaip tai buvo pranešta baltaus pirmininkės Marijos Ru dienės neseniai įvykusiame susirinkime jos žavingoje rezidencijoje. Kartu su klubo pirmininke Genovaitė Giedraitienė buvo išrinktos įvairių sričių pirmininkės:

Joan Oksas, baltaus vicepirmininkė ir dekoravimo pirmininkė, o jos padėjėja — Irena Zibienė;

Genovaitė Giedraitienė, klubo pirmininkė ir programos pirm., asistuojant Mary Bulaw;

Christine Austin, klubo ir baltaus sekretorė ir pakvietimų pirmininkė; jai padės Donna Ott;

rezervacijomis rūpinsis Josephine Lapinskas, padedant Ruth Woldat;

reklamavimo pirmininkė Gene Krajcek;

kokteilio biletėliai baliuje bus parūpinti buv. baltaus pirmininkės Constance Baltutytes-Hofer.

Juzė Dauzvardienė, Lietuvos generalinio konsulo žmona, tikroji lietuvių pristatymo visuomenei sumanytoja bei skatintoja, yra garbės pirmininkė ir baltaus vedėja (Master of Ceremonies). Miss Irene Powers, dienraščio Chicago Tribune "Social Page" korespondentė, teisingai ją pavadino "Beloved Lithuanian Lore Lady" (numylėta lietuviškų tautinių vertybių — tautosakos, meno, papročių, tradicijų ir t.t. moteris)... ir visai užtarnautai. Jos sumanymai bei gabumai buvo parodyti, kai

ji sujungė lietuvių protėvių papročius su jaunos amerikietės — lietuvaite mergaitės elegancija bei žavingumu, kai ji planavo formalų pristatymą.

Ji glūdi visų klubo narių širdyse lygiai taip pat, kaip ji yra gerbiama visų lietuvių.

Kitos Gintaro baltaus rengimo komiteto narės yra: Catherine Rempart, Ann Aukers, Adeline Kutchins, Victoria Kutchins, Nora Gugienė, Helen Allen ir Helen Woldat.

Genovaitė Giedraitytė, kuriai klubas yra giliai dėkingas už jos nepaprastai puikią choreografiją per paskutiniuosius du pristatymus ir vėl bus debiutančių instruktorė ir pamokys jas šokti lietuvišką tautinį šokį "Sadutė".

G. K.

★ Alice Stephens dainininkės dalyvavo tarptautinėje programoje vasario 10 d. vakare Palmer House salėje. Koncertas buvo suruoštas gauti lėšų protiniai atsilikusių vaikų mokyklai (Southwest School for Retarded Children).

Trys ponios "B" apžiūri Klaipėdos atvadavimo vaizdų parodą New York'e. Iš k. į d. R. Budrienė, O. Bačkienė ir L. Bieliukienė. Nuotr. Vyt. Maželis.

Ar tik ne pavasario pėdos?

Nuotrauka Vytauto Maželio

UŽGAVENIŲ KEPUČIAI

STEFANJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Senu mūsų papročiu mes Užgavėnių patiekalus visuomet gamindavome šokiai ir riebiai, nes po šio sotaus valgymo sekavo liesas gavėnios metas. Užgavėnių dieną, be mėsos patiekalų, dar buvo labai mėgiami įvairūs tešlainiai, virti taukuose. Įvairiausių pavadinimų tešlainiai, kaip antai: žagarėliai, ausikės, rožukės, bobausiai, pumpurėliai, spurgos, kepučiai, jau vien savo išore kiekvieną pritraukdavo ir versdavo ragauti bei gardžiuotis. O sklandžiai ar lietinai kaip buvo mėgiami! Kiekviena šeimininkė visus šiuos skanumynus gamindavo pagal savo atskirą receptą, kurio, žinoma, niekam neišduodavo, o laikydavo kaip šeimos paslaptį. Todėl kiekvienos šeimininkės Užgavėnių kepučiai savo kokybe bei skoniu šiek tiek skirdavosi. Ir šiandien kiekviena jauna šeimininkė domisi savo mamytės ar močiutės patirtimi — jų kadaise gamintais Užgavėnių gardumynais. Dažniausiai ne nauji ar modernūs receptai įdomūs, bet kaip tik seni susiję su senom tradicijom. Ypač šiame krašte mes matome daug įvairių produktų, nors ir moderniausiom priemonėm gamintų, tačiau su atžymėjimu "Old fashion" ar "Grandmother's style". Tai, atrodo, suteikia gaminiui geresnę kokybę, geresnį ar labiau mėgiamą skonį bei vertę. Tad pamėginkime ką nors pagal močiutės būdą Užgavėnėms pasigaminti.

Močiutės žagarėliai

Imti: 6 kiaušinio tryniai, 6 lygūs arbatiniai šaukšt. cukraus, 6 lygūs arbat. šaukšt.

Raudonoji Giljotina

Jos vardas yra Hilde Benjamin, o jos titulas — teisingumo ministrė Rytų Vokietijoje. Tačiau vokiečiams ji tėra žinoma Raudonosios Giljotinos vardu ir labiausiai bijoma ekzekutorė bet kuriame iš komunistų satelitų kraštų.

H. Benjamin, 60 m. amžiaus žydė, užsitaravo tą žiaurų vardą 1950 m. lapkričio mėn., kai vienos savaitės bėgyje ji pasiuntė po giljotiną 41 asm., o dvi iš jų buvo net laukiančios kūdikių moterys, kurios bandė pabėgti į Vakarų Vokietiją. Nuo to laiko "kruvinoji ragana" (antrasis epitetas, pagal kurį ji yra žinoma) nukirto galvas daugiau, kaip 1,000 žmonių.

Šiandien ji gyvena viena pati, saugoma dieną - naktį trijų stiprių raudonųjų sargų. Ji yra skaitoma esanti Rytų Vokietijos viena svarbiausių dviejų komunistų šulų. Šitokias žinias plačiai paskleidė Greensboro Daily News.

Pasaulio Lietuvių Katalikių Moterų Organizacijų sąjunga švenčia 40 metų sukaktį

Prisimenant mūsų lietuves katalikes moteris, kurios Lietuvos atstatymo ir atgimimo istorijoje paliko žymų pėdsaką, tenka paminti buvusią Lietuvos Seimo narę Magdalėną Galdikienę, kurios iniciatyva Kaune 1922 m. buvo įsteigta Kat. Moterų Organizacijų Sąjunga, pradžioje pavadinta L. K. M. Vyriausiu Sekretoriatu. Jo įstatuose buvo užsibrėžta ne tik jungti visas katalikių moterų kultūrinės, ekonominės, profesinės ir visuomeninės organizacijos, bet kartu jas stiprinti. Taigi, paliešti visos gyvenimo srities. Moterų spaudos rėmimas, knygų ir laikraščių leidimas, kursų, suvažiavimų bei kongresų rengimai buvo taip pat L. K. M. O. Sąjungos veiklos programoje.

Pirmasis masinis suvažiavimas įvyko 1923 m. Kaune; 1925 m. suauktas plataus masto Kat. Moterų Kongresas; 1929 m. surengti socialiniai kursai. 1933 ir 1939 sekantieji kongresai Kaune, o paskutinis įvyko 1940 m. Vilniuje. Nuo 1930 m. Liet. Kat. Mot. O-jų Sąjunga įstojo teisėta nare į Tarptautinę Kat. Moterų O-jų uniją, prisidėdama prie viso Pasaulio Kat. Moterų reikalų svarstymo.

Sąjunga atgaivinta tremtyje

1946 m. sąjunga atgaivinta tremtyje dr. Karvelienės pastangomis Tuebingene, Vokietijoje. 1951 m. sąjunga pavadinta Pasaulio Lietuvių Katalikių Moterų O-jų sąjunga ir nuo to laiko centro valdyba įsikūrė Paryžiuje, Prancūzijoje. 1956 m. sąjungos būstinė atkelta į New Yorką. PLKOS globėju yra vyskupas V. Brizgys.

Sąjungos atstovė Europoje B. Šlepetytė - Venskuvienė jau

daugiau kaip dešimt metų vienuose pasikalbėjimuose, minėjimuose, tarptautinėse parodose, suvažiavimuose bei kongresuose Paryžiuje, Romoje, Madride, Zenevoje, Vienoje ir kitur informuoja, rašo straipsnius, skaito paskaitas mūsų tautos ir religijos klausimais. B. Venskuvienė yra Pasaulio Kat. Moterų centro biuro narė, kurio būstinė yra Paryžiuje, ir jame ji atstovauja visas pavergtas tautas. Šis biuras jungia visas katalikes moteris pasaulyje.

Skelbimas pasauliui apie kenčiančią tautą

Ne tylėti ir laukti kol kas Lietuvos laisvės klausimą iškel, bet mums pačioms reikia, tuo sielotis ir rūpintis. Mes turime įtikinti tarptautinę visuomenę, kad lietuvių tauta yra darbšti ir kūrybinga, veržli ir religinga ir turi teisės laisvai ir nepriklausomai gyventi. Sveitimų kraštų atstovės ne kartą mums parodė didelį dėmesį ir norą mus arčiau pažinti, kaip tautą — pažinti mūsų kultūrą, papročius, dabartinius kryžiaus kelius, kuriais praeina likusieji tėvynėje mūsų broliai ir seserys. Mes negalime būti abejingomis jų dėmesiai. Taip pat turime sekti ir domėtis bendrais pasaulio katalikų moterų reikalais, kelti dvasios kultūros lygį. Pasaulis turi plačiau išgirsti apie mūsų kenčiančią tautą; turime plėsti savo draugų ratą, kuris mus remtų kovoje už laisvę ir nepriklausomybę.

Su malonumu tenka pabrėžti, kad PLKOS įkūrėja ir ilgametė darbuotoja M. Galdikienė yra dabartinė valdybos pirmininkė; vicepirmininkės — M. Kizytė ir G. Kaneb, sekretorė dr. N. Bražėnaitė — Paronetto, informacijos skyriaus vedėja dr. A. Šlepetytė — Janacienė, išdo reikalų vedėja A. Dumbrienė. Sudarytas PLKOS fondas, kurio valdyboje darbuojasi M. Lušienė, dr. A. Radzivanienė, E. Minikienė ir Dzikiene.

Noras suartėti su L. K. Moterų Sąjunga

PLKOS valdyba savo paskutiniuose posėdžiuose New York'e tarp kitų reikalų svarstė, kaip palaikyti tampresnius ryšius su Liet. Kat. Mot. s-ga Amerikoje ir kaip geriau suapžindinti jos skyrius su tarptautine kat. moterų veikla ir lietuvių atstovės darbuotoje. Tam tikslui į lietuvių kalbą verčiamos ištraukos iš tarptautinių kongresų biuletenių, pramatomos specialūs pranešimai bei paskaitos lietuviškose kolonijose. Iki šiol didelį supratimą ir dėmesį parodė Australijos, Urugvajaus, Kanados ir Water-

burio skyriai bei atskiri asmenys, kaip E. Vilimaitė iš Chicago ar pačios PLKOS valdybos narės, kurių dėka fondas, nors dažnai ir pavėluotai, įstengė kasmet pasauliniam centrui — Tarptautiniam Biurui įnešti nustatytą metinę duoklę, be kurios veikla būtų neįmanoma.

Pasaulio Lietuvių Katalikių Moterų Organizacijų sąjunga šiemet švenčia 40 metų sukaktį. Ta proga kovo 9 d., šeštadienį, 5 val. p. p. rengiamas iškilmingas minėjimas Baltų Laisvės namuose, New York'e. Visa lietuviška visuomenė nuosirdžiai kviečiama atsilankyti.

Birutės Kemežaitės rečitalis

Birutė Kemežaitė

Sol. Birutės Kemežaitės dainų ir arių rečitalis įvyks Jaunimo Centre kovo mėn. 23 d. 7 val. 30 min. vak., akompanuos prof. Vl. Jakubėnas. Šis koncertas bus kartu ir pademonstravimas, ką jaunas žmogus gali padaryti, gyvendamas nors ir vienas ir tarp kitataučių.

Birutė Kemežaitė, lyriniai dramatinis sopranas, šalia studijų tremtyje pradėjo mokytis dainuoti pas Vl. Ivanauską (buv. op. sol.). Chicagoje dainavimo mokėsi pas J. Būteną, Al. Dičiūtę - Trečiokiene, Grace B. McKeller. 1958 m. vakarais pradeda studijas American Conservatory of Music, gi diemomis dirbo raštinėje, kad galėtų pragyventi ir už mokslą sumokėti, nes, būdama našlaitė, jokių gimių bei artimųjų čia neturi, kas būtų galėjęs bent kiek padėti. Po pirmojo semestro, sveikatai sušlubavus, teks atsisakyti studijų. Vėliau toje pačioje konservatorijoje dvejus metus lavino balsą pas W. Clark. Paskui pas Dino Bigalli, o pastarajam mirus, pradėjo mokytis pas naują mokytoją E. Steen - Lamont.

Reikia tikėtis, kad lietuviai jaunai solistei nebus abejingi ir nepavils idealistės, bet gausiai dalyvaus, tuo paskatindami nepalūžti, siekti užsibrėžto tikslo, nes tai yra ne tik vienos solistės, bet ir visų lietuvių garbės reikalas.

K. B.

AUKSTAI JIE SKRAIDO

Senovėje net galiūnai daug ko bijojo: ir dangaus ženklų, ir monų, ir piktų žmonių akių; kiško, kelią perbėgancio, ir to baidėsi. O dabar girdi, kaip kalba jauni: pasakyk, ko žmonės senovėje nedrįso, aš padarysiu! Ir padarys. Ereliai kietanagiai jie, ne vyrai! Nors sparnų neturi, bet aukštai jie skraido.

V. Krėvė

ATOSTOGOS IR GYDYTOJAS

Vokietijos kanclerį Adenauerį bičiulis paklausė, ar jis važiuodamas atostogų ima su savim ir gydytoją.

— Niekaž, — atsakė kancleris. — Aš tada juk vykstu pasilsėti.

ESKIZAI

Ziemos žiedus sustingo bitė
Sulėdėjo žvaigždžių puokštės.
Klajojančios žiemos paukštės,
Eskizus raizgo sniegas.

Nusimins stovi sniego senis.
Varvokliai puošia anglies akis.
Toks misteriškas gyvenimas,
Kaip senis saulėtą dieną — pranyks.

TYLA

Tavo namai tylos oazė
Miesto tvankiam ūžesvy.
Atgimė Izraelis tyruos
Ramybėje — Tu esi.

Vidaus audra brouhana *) liejasi.
Audras, vėtras ramini Tu.
—
Smajaus kalne pranašas Mozė
Tyloj išgirdo Tavo žodį.

Tavo namai tylos oazė
Miesto tvankiam ūžesvy.
Atgimė Izraelis tyruos
Ramybėje — Tu esi.

*) Prancūzų kalboje triukšmas, blaškymasis.